Ajuntament de Sabadell

INTERVENCIÓ GENERAL

COMPTE GENERAL 2014

3.2. OAL DE MUSEUS I ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

- 3.2.1. BALANÇ
- 3.2.2. COMPTE DE RESULTAT ECONÒMIC - PATRIMONIAL
- 3.2.3. ESTAT DE LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST
- 3.2.4. MEMÒRIA

⇒ **• 3.2.5. INFORME DE GESTIÓ**

Informe de gestió de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell de l'any 2014

Sabadell, 19 de maig de 2015

PRESENTACIÓ 3
ÒRGANS DE GOVERN 4
PERSONAL 6
RECURSOS MATERIALS, EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURA 8
RECURSOS ECONÒMICS I LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST 9
ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL 10
Programa de fons 10
Objectius 10
Actuacions 10
Programa de difusió 16
Objectius 16
Actuacions 16
MUSEU D'ART DE SABADELL (MAS) 24
Programa de Fons 25
Programa de Recerca 37
Objectius 37
Actuacions 37
Progama de Difusió 42
Objectius 42
Actuacions 43
MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL 64
Programa de fons 64
Objectius. 64
Actuacions. 64
Objectius 67
Actuacions. 67
Programa de difusió 75
Objectius 75
Actuacions 75

PRESENTACIÓ

L'Organisme Autònom ha desenvolupat durant l'any totes aquelles tasques que li són pròpies i que responen a la seva missió, explicitades al programa d'actuació aprovat per a l'any 2014 en els àmbits de fons, recerca i difusió, per la preservació, difusió i acreixement del nostre patrimoni artístic, de les nostres col·leccions i de la nostra història.

La conjuntura de crisi econòmica actual ens ha obligat a replantejar-nos les prioritats en els treballs, així com el processos per a portar-los a terme.

Hem seguit intentant que el nostre patrimoni sigui un bé comú per a totes les persones, actuals i futures i que el Museu d'Art; Museu d'Història i Arxiu Històric siguin oberts a tothom, uns espais més de coneixement i de gaudiment cultural.

ÒRGANS DE GOVERN

El Consell Rector assumeix el govern i la gestió superior de l'organisme autònom i està integrat per membres amb veu i vot, així com d'altres amb veu però sense vot.

Els membres amb veu i vot són el president; el vice-president i els vocals designats pel Ple de l'Ajuntament de Sabadell que seran un regidor/a de la corporació en representació de cada grup municipal; representants d'institucions i/o entitats públiques o privades, així com persones a títol individual que hagin destacat en activitats i actuacions relacionades amb les finalitats pròpies de l'Organisme.

Els membres amb veu i sense vot són la gerent de l'organisme, els directors dels museus i arxiu, així com el secretari i l'interventor de l'organisme.

Per a l'any 2014

- President

Sr. Quim Carné i Jordana, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

- Vice-president

Sr. Lluís Monge Presència, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

Vocals:

1. En representació dels grups municipals:

   1.1 Grup Municipal Socialista

   Sra. Marta Farrés Falgueras, Tinenta d'Alcalde i suplent el Sr. Josep Ayuso Raya, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

   1.2 Grup Municipal de Convergència i Unió

   Sr. Carles Rossinyol Vidal, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Rosa Roig Vidal.

   1.3 Grup Municipal del Partido Popular

   Sr. Antonio Vega Reina, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Nicole Pans Bremer

   Sra. Maria Consuelo Santos Neyra, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Esteban Gesa Para. Des de la reunió del 24 de juliol.

1.4 Grup Municipal d'Entesa per Sabadell (ES-CAV)

Sra. Virgínia Domínguez Álvarez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Juli Moltó Sierra, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. El Sr. Matias Serrancant Camp, en substitució del Sr. Moltó, des de l'1 d'abril de 2014.

1.5 Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds

Sra. Carme Garcia Suárez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Carles Marlés Tortosa. El Sr. Aureli Calvo Sorribas, en substitució de la Sra. Garcia, des del'1 de juliol de 2014.

1.6 Grup Municipal d'Esquerra Unida i Alternativa (EuiA)

Sr. Juan Miguel Mena Arca, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Maria Sol Martínez Torres.

2. Representants d'institucions i/o entitats publiques o privades

2.1 Acadèmia de Belles Arts

Sr. Ricard Calvo Duran i suplent la Sra. Montserrat Senserrich Comajuncosa.

2.2 UNNIM- BBVA

Sr. Salvador Fité Borguñó i suplent el Sr. Joan Carles Sunyer.

2.3 Col·legi Notarial de Catalunya

Sr. Joan Bosch Boada i suplent la Sra. Marta Navarro Redondo.

2.4 Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya

Sr. Mª Assumpta Mas Llobet i suplent el Sr. Joan Vega Castellví.

2.5 Fundació Bosch i Cardellach.

Sr. Ramon ten Carné i suplent la Sra. Àngels Casanovas Romeu, suplent.

2.6 Fundació La Mirada

Sr. Miquel Bach Nuñez i suplent el Sr. Joaquim Góngora García, suplent.

2.7 Gremi de Fabricants de Sabadell

Sr. Joan Gorina Vanrell i suplent la Sra. Elena Díaz Pérez.

2.8 Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Sr. Enric Cobo Barri.

2.9 Unió Excursionista de Sabadell

Sr. Josep Maria Massagué Torner.

3. Membres d'honor a proposta del president

Sr. Simón Saura Conesa
Sr. Oriol Civil Desveus

- Gerent:

  Sra. Maria Vilasó Fariña, gerent de l'Organisme Autònom i Cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.

- Director/a:

  Sr. Joan Comasòlivas Font, director de l'Arxiu Històric de Sabadell i del Museu d'Història de Sabadell

  Sra. Engràcia Torrella Suñé, directora del Museu d'Art

- Secretaria delegada: Sr. Josep Manel Colell Voltas

- Intervenció: Sr. Joan Romagosa Rebulà.

Els estatuts de l'organisme autònom estableixen que el Consell es reunirà dues vegades a l'any amb caràcter ordinari, i amb caràcter extraordinari sempre que el president ho consideri necessari, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la quarta part dels membres. Durant l'any 2014 el Consell rector s'ha reunit en tres ocasions: 17 de febrer, 22 de juliol i 22 d'octubre.

PERSONAL

La plantilla de l'OAMA a 31 de desembre de 2014, està formada per 25 places. D'aquestes, 21 places estan ocupades per personal amb contracte laboral fix; 2 places amb personal laboral temporal, i 2 places de personal eventual que estan vacants.

L'estructura per grups és la següent:

1. Personal laboral de caràcter permanent o fix:
   Grup A1: 13 places de tècnic/a superior.
   Grup A2: 2 places de tècnic/a mitjà/na.
   Grup C2: 4 places de tècnic/a auxiliar i auxiliar d'arxiu.
   Grup AP: 3 places de subaltern/a.

2. Personal laboral de caràcter temporal:
    Grup AP: 1 plaça de subaltern/a.
3. Personal eventual:
    Grup A1: 1 gerent/a i 1 coordinador/a.

L'any 2014, de conformitat amb l'article 18 dels Estatuts de l'Organisme autònom, les funcions de gerent les ha exercit la cap de servei de cultura, atès que és la persona que ostenta la màxima responsabilitat tècnic del Servei d'adscripció de l'Organisme autònom.

RECURSOS MATERIALS, EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURA

A la Casa Ponsà (AHS), a la Casa Casanovas (MHS) i a la Casa Turull (MAS) s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment i millora dels tres equipaments, inclosos els edificis de magatzem (c. Cellers i c. Agricultura). Així mateix, s'ha vetllat pel manteniment dels espais patrimonials, com ara el Vapor Buxeda Vell, la Torre de l'Aigua, el Campanar de Sant Fèlix, el Santuari de la Salut, la Casa Duran del Pedregar, Arsenal i Polvorí de l'Aeroport, Pou del Glaç de Sant Oleguer, Coves de Sant Oleguer, Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Nicolau, Sant Pau de Riusec, Sant Iscle i Santa Victòria, Safareigs de la Font Nova. Aquestes operacions han estat assumides pressupostàriament pel propi organisme autònom, així com pels departaments de Cultura i Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell.

Destaquem les següents actuacions: reparació de la instal·lació elèctrica del Museu d'Art, la museïtzació de Sant Pau de Riu-sec, així com el subministrament i instal·lació de projectors d'il·luminació a la sala d'exposicions temporals del Museu d'Art .

RECURSOS ECONÒMICS I LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

El 22 d'octubre de 2013 el Consell Rector de l'Organisme autònom va aprovar la proposta de pressupost de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell per a l'exercici 2013, per un import total de 1.162.230,00 euros; el programa d'actuació i la proposta de plantilla i relació de llocs de treball de l'organisme.

El 22 de febrer de 2015, el Consell Rector de l'Organisme Autònom va aprovar la proposta de liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2014, el resum de la qual és el següent:

DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICI CORRENT	135.646,71
DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICIS TANCATS	11.024,50
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICI CORRENT	58.822,68
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICIS TANCATS	0,00
RESULTAT PRESSUPOSTARI	9.948,60
RESULTAT PRESSUPOSTARI AJUSTAT	28.991,48
ROMANENTS DE CRÈDIT	67.293,25
ROMANENT DE TRESORERIA TOTAL	135.103,11
ROMANENT DE TRESORERIA PER DESPESES GENERALS	135.103,11

ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

Programa de fons

Objectius

L'objectiu general d'aquest programa era el treball en el coneixement dels fons dipositats a l'AHS i, per tant, totes les mesures de conservació, restauració, substitució de suport i generació d'instruments de descripció encaminades a fer-los accessibles als usuaris de l'AHS.

Actuacions

1. Ingrés de documentació

Donacions i adquisicions

- Fons Privats

  - 11 quaderns d'exercicis escolars,1937-1946. Donació de Montserrat Llorens Llonch (21.01.14).
  - Fons de l'entitat Agrupacions Professionals Narcís Giralt, 1954-2004. Donació de l'entitat (19.02.14).
  - Correspondència familiar de Josep Gadea Company. Donació d'Àngela Gadea Soteras (26.02.14).
  - Documentació de FECSA. Donació de Tomàs Espanyó Sala (04.06.14).
  - Fons personal de Feliu Moix Blanch. Donació de Joaquima Moix i germans (12.06.14).
  - Documentació de l'Oficina Administrativa Miralles. Donació de Gestoria Miralles (20.10.14).

- Documents Fotogràfics i Documents Audiovisuals

  Aquest 2014 la secció d'imatge i so de l'AHS ha rebut un total de 28 donacions que inclouen tota la variant de suports doumentals propis de la secció (fotografies en paper, negatius, diapositives, postals, discos sonors, CD's, pel.lícules cinematogràfiques, DVD's, cassettes, etc.).

Estadística total d'ingressos

- *Arxiu Administratiu*
  Durant el 2014 han ingressat 14 transferències de documentació municipal i 60 transferències de documentació del fons del Consorci del Parc Central del Vallès.

- Arxiu de Protocols del Districte Notarial de Sabadell:
  L'any 2014 no hi ha hagut cap transferència.

- Arxiu del Jutjat de Primera Instància núm. 1 de Sabadell
  Durant el 2014 ha ingressat 1 transferència

- Fons Documentals Privats

Quaderns escolars família Llorens	0,1 ml.
Agrupacions Professionals Narcís Giralt	4,0 ml (estimació)
Josep Gadea Company	0,1 m.l
FECSA	0,5 ml.
Feliu Moix Blanch	9,0 ml (estimació)
Oficina Administrativa Miralles	0,5 ml.
Total	**14,2 ml. Aprox**

- Fons d'imatge i So

  Durant tot l'any s'han anat produint fins a un total de 28 donacions a la Secció d'Imatge i So. Pel que fa a les entrades documentals no comptabilitzades perquè estan pendents de processament tècnic, destaquem la videoteca de Manel Galícia, produïda entre el 1987 i el 2011 en suports diversos (vídeo digital, betacamp, VHS, U-Màtic, mini-DVD, etc..), el fons personal de Joan Valls Durban (ca. 1925-1950) que conté a banda d'altres documents, negatius de vidre, plaques estereoscòpiques, negatius de cel·luloide de 35 mm, fotografies b/n en paper, cartel·les amb els títols i rètols de les pel·lícules que va filmar i que tenim a l'AHS, Finalment destaquem el fons personal de Feliu Moix del qual van entrar diverses capses de fotografia.
  Pel que fa a fotografia que podem comptabilitzar, han entrat 149 noves imatges entre fotografies positives, negatius i digitals en origen, Pel que fa a documents audiovisuals han ingressat 40 pel·lícules de les quals 34 han estat donades per Sergi Rubió. Algunes són remasteritzacions, i un disc de vinil de música editada

- Biblioteca

261 volums per a la biblioteca local.

A banda d'aquests volums, pel que fa a donacions destacades dins d'aquesta secció ens hem de referir a l'ingrés de 8 caixes amb material bibliogràfic que formaven part de la donació del fons documental del Sr. Feliu Moix.

- Hemeroteca

Hemeroteca local	42 títols (8 de nous)
Hemeroteca referència	11 títols
Revistes electròniques	122 títols

Cal destacar la tendència a la baixa en l'aparició de noves publicacions en paper, que contrasta amb l'augment significatiu de les publicacions electròniques, de les que hem processat 152 exemplars.

2. Tractament dels fons de l'AHS

- **Arxiu Central (1979-2013)**

L'arxiu administratiu és l'arxiu que custodia aquells expedients, generats i gestionats per l'Ajuntament de Sabadell en les seves funcions i activitats, que han estat tancats i han finalitzat la seva vigència administrativa. Però com que els seus valors jurídics i fiscals poden estar encara vigents, aquesta documentació passa a tenir un cicle de vida semiactiu, per tant han d'estar accessibles per a la seva consulta o préstec, si és el cas. L'Arxiu Administratiu s'encarrega, doncs, de gestionar aquesta documentació en els dipòsits pertinents i programar la seva disposició passat el termini marcat per la llei: parlem de transferir a l'AHS o d'eliminar seguint la política correcta de les Taules d'Accés i Avaluació Documental (TAAD) de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD)

L'eliminació de la documentació original no es pot fer sense l'aprovació de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD). Un expedient ha de contenir tots els documents que formen part d'un procediment administratiu. Les còpies i fotocòpies es poden eliminar immediatament si tenim el seu original localitzat.
A l'Ajuntament de Sabadell l'òrgan encarregat de l'eliminació de la documentació és l'Arxiu Històric de Sabadell.
El procediment d'eliminació és el següent: transferir la documentació eliminable a l'AHS que farà el procediment correcte i enviarà un certificat de destrucció al Servei, un cop finalitzat el procés.

El servei de préstec permet a un servei de l'Ajuntament consultar un expedient a partir de registrar les dades bàsiques de la persona responsable del servei, el tècnic que faci la consulta i la documentació consultada. El préstec és de 2 mesos, passat aquest temps s'ha de retornar l'expedient o demanar una pròrroga a l'arxiu donant el número de préstec pertinent.

A més des de l'Arxiu Administratiu també s'implanta el Sistema de Gestió Documental a diferents departaments de l'Ajuntament de Sabadell. La Gestió Documental és el conjunt de procediments, tècniques i instruments, d'ús per a

tota una organització, per controlar, organitzar i descriure la documentació produïda per l'Administració com a resultat de les seves activitats des del moment en què la documentació és creada o rebuda fins al moment en què passa a conservar-se, si s'escau, a l'Arxiu Històric de Sabadell.

Col·laboracions amb les unitats generadores.

S'ha col·laborat amb diverses unitats:

Agència Tributària de Sabadell (ATSA):
Gestió documental i gestió del dipòsit per eliminar la documentació que ha prescrit i segons la TAAD es pot destruir.

Secretaria General:
Recuperació, control, validació, digitalització i ordenació dels Decrets 2008.
Control de transferències i eliminació de documentació que té TAAD.

Serveis Socials:
Estudi per la implementació del Sistema de gestió documental
Transferència i eliminació de documentació.

Padró d'habitant:
Control de transferències.

S'han elevat a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació 1 expedient d'eliminació de documentació municipal.

Expedient de Tria	Capses eliminades	Metres lineals
02/2014	144	14,40
TOTAL	**144 UI**	**14,40 m.**

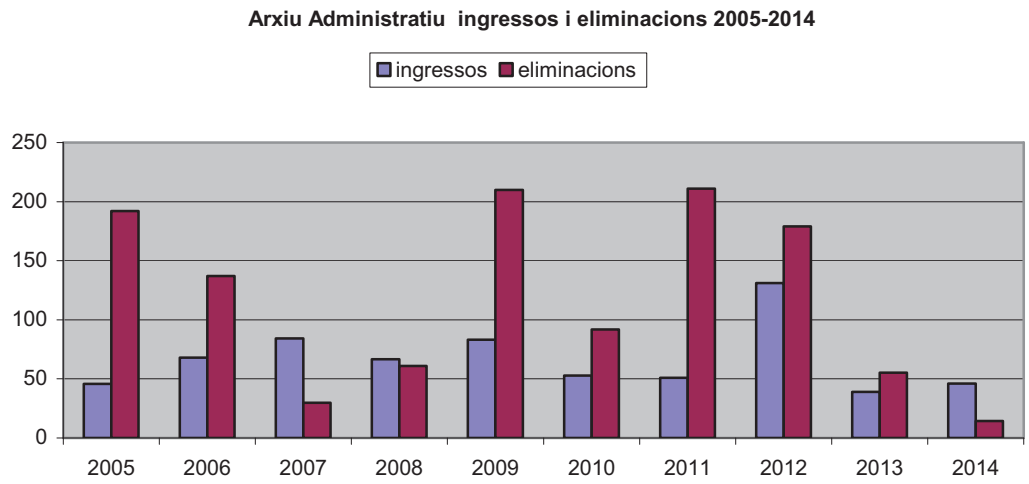

Respecte la Descripció han augmentat les bases de dades en els següent registres:

Registres totals de les bases de dades 2014

Base de Dades	Núm. Registres 2013	Núm. Registres 2014
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg)	66.993	87.849
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg eliminació)	49.526	49.526
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	12.273	12.641
- Arxiu Administratiu Total (catàleg)	12.489	14.561
- Arxiu Eliminació (inventaris)	9.697	9.787
- Arxiu Eliminació (catàleg)	1.794	1.861
TOTAL	146.358	**176.225**

Registres entrats a les bases de dades 2014

Base de Dades	Núm. Registres 2013	Núm. Registres 2014
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg)	16	20.856
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg eliminació)	2.422	0
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	-28	368
- Arxiu Eliminació (inventaris)	0	101
TOTAL de registres nous:	6.308	**21.325**

- **Secció d'Imatge i So**

  La SIS té descrites a la seva base de dades 138.073 fotografies. D'aquestes, es poden consultar en fomat digital a través de la versió interna del programa FotosM 89.850 ítems, enguany hem incorporat 20.437 registres. Pel que fa a la consulta en Sala, d'aquestes són accessibles per pantalla 41.271.

  A banda de les tasques pròpies de la secció, es dona suport d'atenció al públic a la sala de consulta, suport específic a les consultes d'imatge i so, s'atenen i resolen les comandes resultants i es gestionen i realitzen totes les reproduccions documentals sorgides de l'atenció al públic en general.

- **Biblioteca**

S'han catalogat en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) un total de 425 exemplars. Aquest total correspon a:

les adquisicions per a la col·lecció local de l'any 2014
alguns exemplars de la biblioteca de la Cooperativa La Sabadellenca, col·lecció pendent de catalogar en part (materials editats a partir de 1900)

Dels 425 exemplars catalogats al CCUC l'any 2014, 93 exemplars han estat noves altes en l'esmentat catàleg, és a dir, es tracta d'obres que, en el conjunt de les biblioteques catalanes que integren els seus fons en el CCUC, en el moment de la seva catalogació només es podien trobar a l'AHS.

Al llarg de l'any 2014 s'han reinstal·lat i registrat en una base de dades 95 unitats corresponents a obres teatrals manuscrites de Lluís Elias i Bracons que conservàvem a l'AHS i es trobaven pendents de processar.

De la mateixa manera, a banda de la seva catalogació en el CCUC, s'han registrat per mitjà d'una base de dades 211 exemplars de la biblioteca de la Cooperativa La Sabadellenca.

S'inicia també la digitalització de cobertes de llibres per tal de ser incorporades a la catalogació que es fa al CCUC. El total de cobertes digitalitzades i pujades al catàleg al llarg de l'any és de 124 unitats.

Juntament amb la secció d'Hemeroteca, es redacta un article dels resultats de la recerca sobre l'elaboració d'una base exhaustiva de l'obra sobre i d'Antoni Bosch i Cardellach

Des de la secció es continua fent el suport establert per a l'atenció al públic de la sala de consulta de l'AHS.

- **Hemeroteca**

Les tasques durant aquest període han estat bàsicament de manteniment de l'hemeroteca corrent.

Es continua la catalogació de l'hemeroteca corrent, retrospectiva local i algunes hemeroteques privades al CCUC, entrant en total dels que s'entren 437 registres, dels que 237 són noves altes de publicacions al catàleg.

Es reprèn la catalogació al CCUC de l'hemeroteca Turull, dels que es processen 324 dels 457 títols de la col.lecció. Això representa un 71% de l'hemeroteca d'aquest fons catalogada, s'espera finalitzar-ne el tractament durant el 2015 i elaborar un informe amb els resultats obtinguts.

S'inicia també la digitalització de cobertes de revistes per tal de ser incorporades a la catalogació que es fa al CCUC, de les que s'incorporen una quarentena de cobertes.

Es manté el portal de revistes catalanes d'investigació RACO afegint el darrer número de la revista *Arraona*, el número 34, publicat el desembre de 2014.

Juntament amb la secció Biblioteca, es redacta un article dels resultats de la recerca sobre l'elaboració d'una base exhaustiva de l'obre sobre i d'Antoni Bosch i Cardellach. L'article està en procés d'edició.
També es treballa en el manteniment del web 2.0 a través de la xarxa Facebook.
L'Hemeroteca manté les tasques assignades de suport a sala de consulta i a la direcció.

Programa de difusió

Objectius

Els objectius generals d'aquest programa per a 2014 eren l'atenció presencial dels usuaris la sala de consulta de l'AHS, l'atenció escrita i la generació de productes editorials per a la difusió dels fons o de les activitats de l'AHS, inclosa la web de l'AHS

Actuacions

D'acord amb el programa de treball per a 2014, les actuacions previstes eren, en síntesi, les següents:

1. Atenció presencial dels usuaris.
2. Servei de reprografia documental i fotogràfica (processos analògics o digitals).
3. Atenció telefònica.
4. Atenció escrita
5. Recerques per a la preparació de consultes
6. Gestió dels préstecs a l'Ajuntament
7. Sortides i retorns de protocols del notari-arxiver
8. Sortides i retorns d'expedients dels Jutjats de Sabadell
9. Selecció de la documentació i preparació per al transport de documentació històrica sol·licitada per entitats i associacions o necessària per als projectes de l'OAMA (exposicions).
10. Gestió del préstec interbibliotecari.
11. Coordinació editorial de la revista *Arraona*.
12. Actualització del web.
13. Manteniment Facebook.

14. Realització de les visites tècniques i escolars.
15. Realització de les visites comentades durant la Festa Major i el Dia Internacional dels Arxiu (9 de juny).

1.Servei al públic

Nombre d'usuaris i consultes per tipus d'usuari, 2014.

	Usuaris	Consultes
Investigador	660	1.498
Ciutadà –no investigador-	609	1.233
Personal de l'Ajuntament	171	410
Estudiant	36	60
Estudiant universitari	239	487
Administratius de la gestió privada	352	604
Documentalista i periodista	48	144
Altres administracions públiques	4	4
Total	**2.119**	**4.440**

Nombre d'usuaris i consultes per objecte de recerca

	Usuaris	Consultes
Recerca històrica diversa	741	1586
Treball de curs	151	347
Consulta administrativa	749	1289
Exposició i audiovisuals	46	131
Consulta puntual	72	75
Tesi doctoral	200	348
Treball de postgrau	5	14
Publicacions	88	143
Publicació per internet	15	68
Pràctiques universitàries	15	22
Docència/Conferència	35	416
Premsa	2	1
Total	**2.119**	**4.440**

Distribució percentual dels usuaris segons l'objecte de recerca.

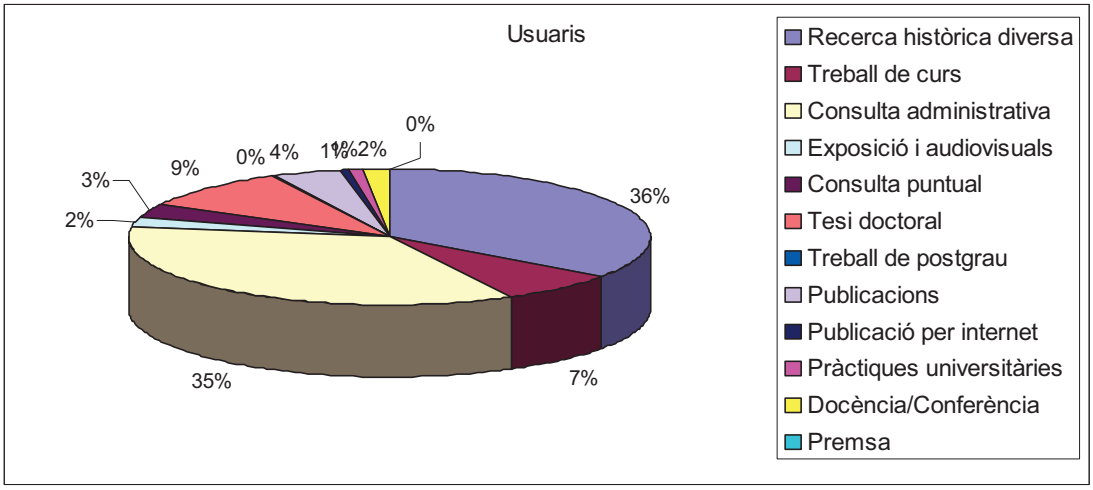

Evolució dels usuaris per objecte de recerca, 2013-2014.

	2013	2014
Recerca historica diversa	923	741
Treball de curs	98	151
Consulta administrativa	692	749
Exposicions	65	46
Consulta puntual	82	72
Tesi doctoral	75	200
Treball de postgrau	52	5
Publicació	94	88
Publicació per internet	5	15
Pràctiques universitàries	10	15
Docència/Conferència	8	35
Premsa	0	2
Arxivística	1	0
	2.105	**2.119**

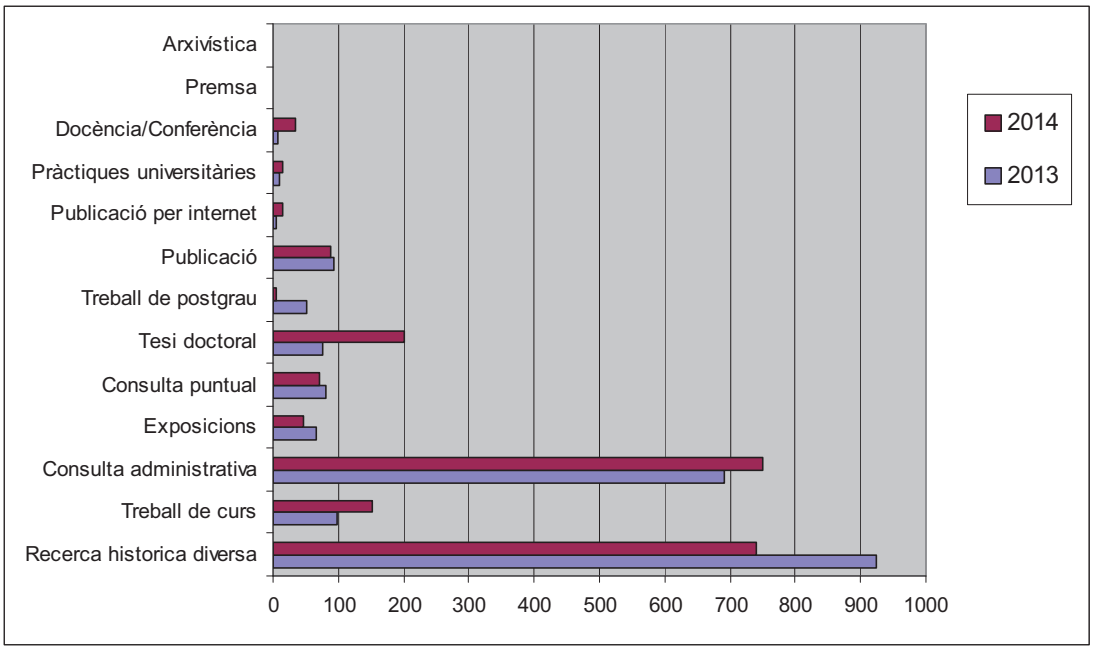

Nombre de préstecs per tipus de sortida.

Reproduccions fotogràfiques	1
Notari arxiver	575
Ajuntament	216
Exposicions	108
Jutjats	8
Total	**908**

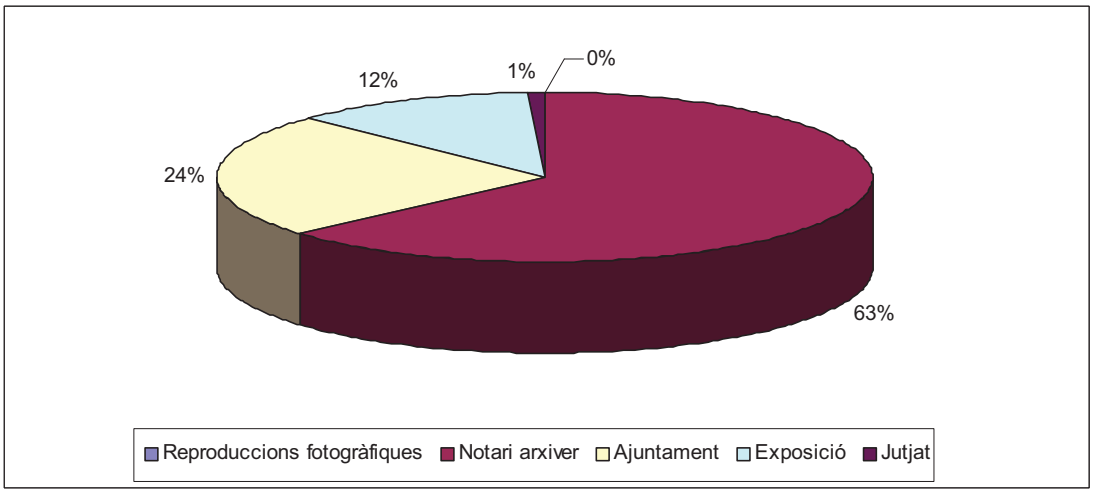

Distribució d'usuaris per mesos i torns.

	Matí	Tarda	Total
Gener	112	69	181
Febrer	134	67	201
Març	135	72	207
Abril	109	48	157
Maig	116	54	170
Juny	119	45	164
Juliol	176	21	197
Agost	86	0	86
Setembre	109	54	163
Octubre	137	90	227
Novembre	142	70	212
Desembre	110	44	154
Total	**1.485**	**634**	**2.119**

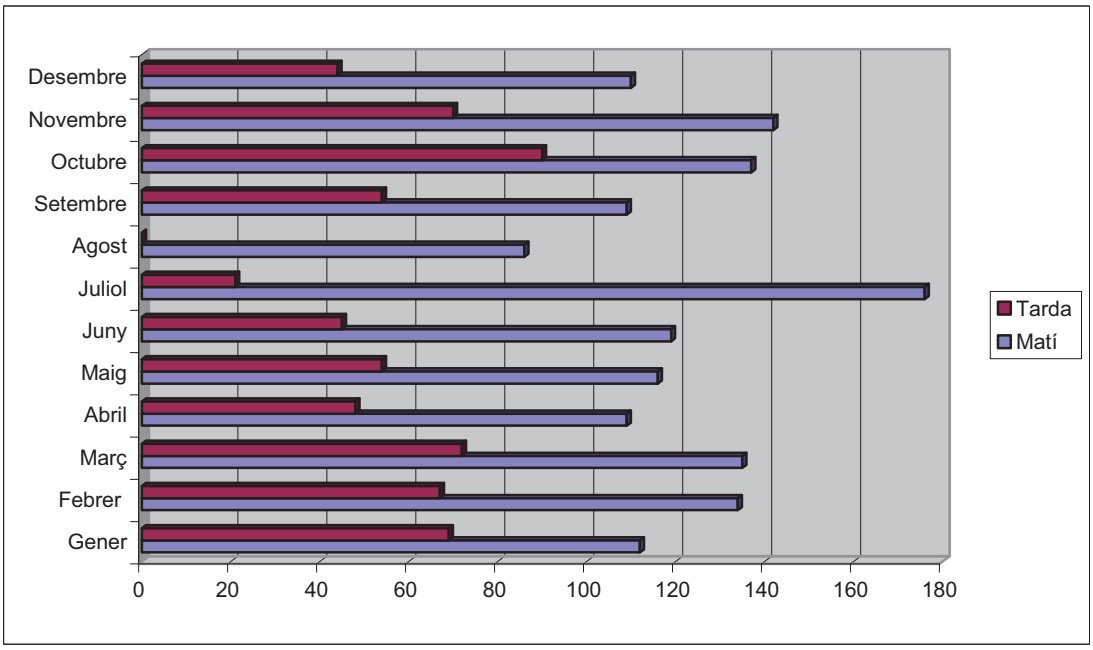

Distribució de consultes per mesos i torns.

	Matí	Tarda	Total
Gener	250	173	423
Febrer	360	153	513
Març	405	151	556
Abril	369	90	459
Maig	313	101	414
Juny	293	44	337
Juliol	325	16	341
Agost	164	0	164
Setembre	207	68	275
Octubre	264	100	364
Novembre	257	80	337
Desembre	202	55	257
	3.409	**1.031**	**4.440**

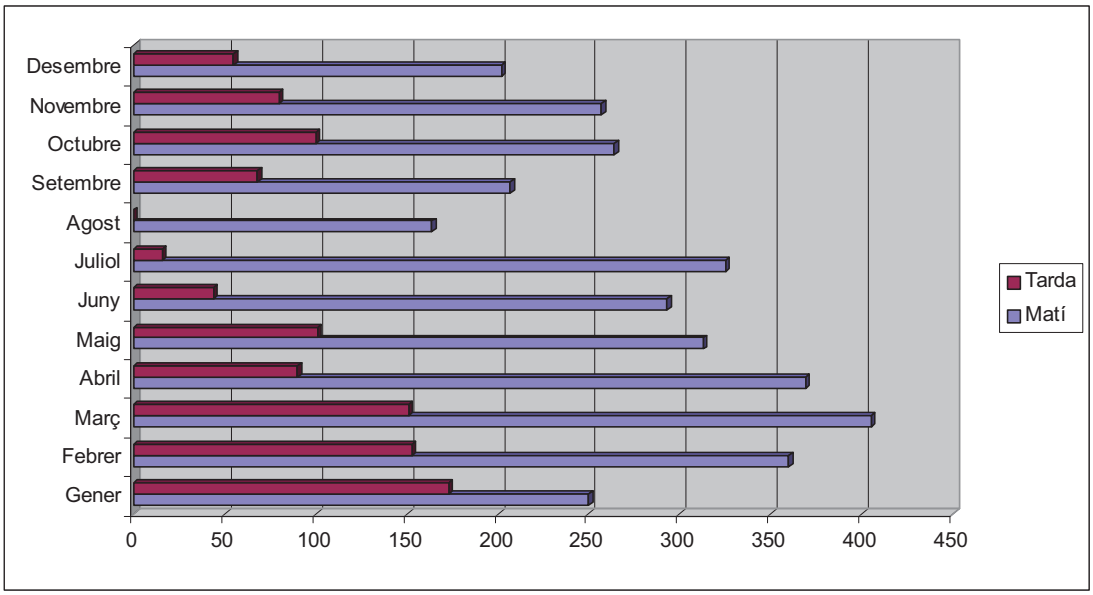

Consultes per fons d'arxiu.

Arxiu Municipal de Sabadell	2.483
Administració reial i senyorial	725
Arxius notarials	184
Fons judicials	127
Fons institucionals i d'associacions	2
Fons religiosos	40
Fons privats	272
Col·leccions	19
Fons d'Imatge i So	68
Biblioteca	162
Hemeroteca	358
	4.440

Distribució percentual de les consultes per fons d'arxiu.

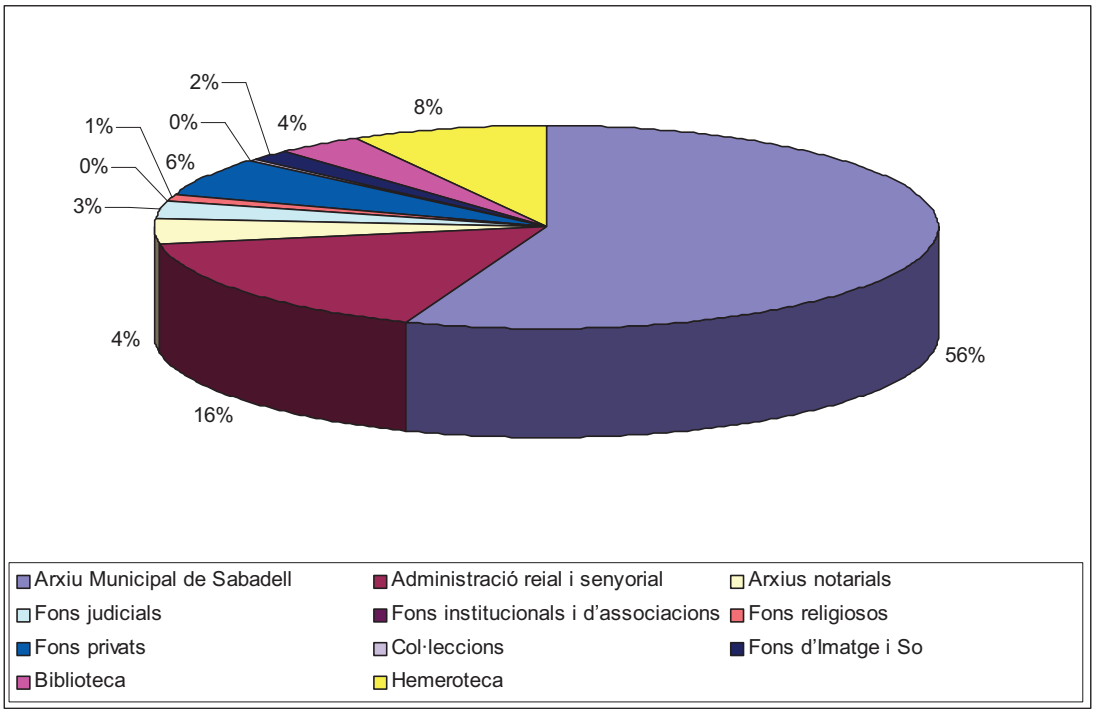

Evolució decennal. Fons més consultats 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arxiu Municipal	2.181	2.707	2.388	2.693	2.794	2.717	3.695	3.293	2.931	2.483
Arxiu de protocols del Districte de Sabadell	873	612	298	490	255	264	264	331	356	184
Fons privats	422	454	461	589	468	375	489	452	286	272
Fons d'Imatge i So	327	403	568	453	391	249	172	185	84	68
Biblioteca	509	338	387	476	257	284	284	236	249	162
Hemeroteca	758	775	751	720	927	912	756	531	608	358
	5.070	**5.289**	**4.853**	**5.421**	**5.092**	**4.801**	**5.660**	**5.028**	**4.514**	**3.527**

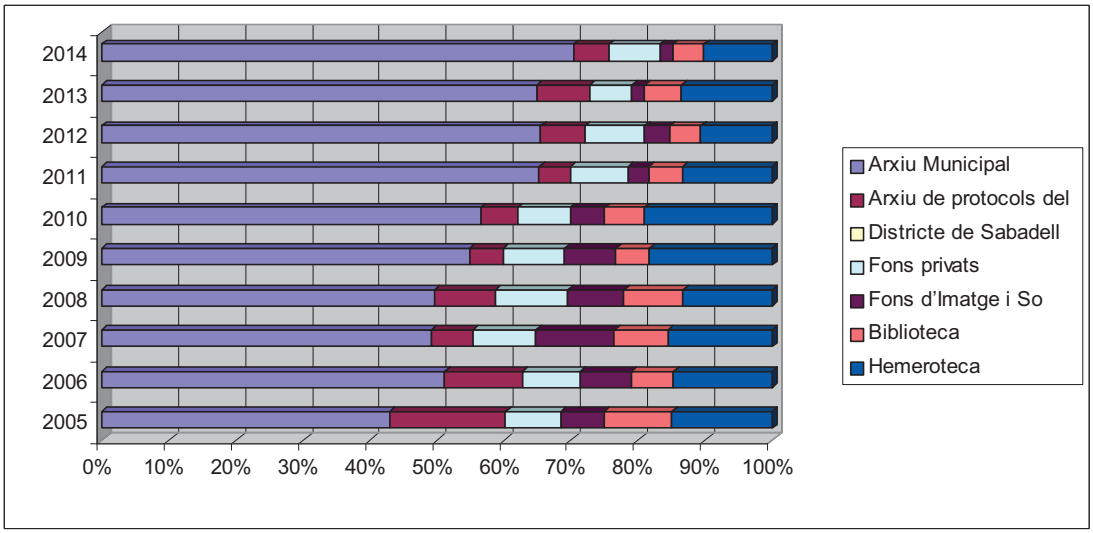

Reproducció documental generada pel servei d'atenció al públic.

	2011	2012	2013	2014
Fotocòpies b/n (DIN A4 / DIN A3 / plànols)	7.214	7.963	8.673	8.438
Fotocòpies color (DIN A4 / DIN A3)	23	65	16	27
Impressions des de CD/DVD (DIN A4 / DIN A3)	453	696	214	104
Impressions de captures digitals (color / tònner)	861	778	921	810
Imatges carregades en CD/DVD	2.215	1.791	826	3.255
3CD/DVD	89	81	40	14
Fotografies (en suport paper)	36	32	0	20
Altres (diapositives, vídeos, cintes cassette,...)	29	5	12	21

2. Participació en exposicions mitjançant préstec de documents originals

- Exposició sobre el fotògraf Joan Vilatobà. Galeria A34. Galeria A34 (Barcelona), octubre de 2013-gener de 2014.

- *Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny. Museu d'Història de Sabadell,* del 5 de setembre a 13 d'abril de 2014.

- *Catalunya en transició. Sabadell 1974: en lluita per les llibertats*. Museu d'Història de Sabadell, del 8 de maig al 8 de juny de 2014.

- Ateneu Barcelonès: Primera Guerra Mundial: francòfils i germanòfils. Ateneu Barcelonès, del 16 de juny al 9 de desembre de 2014

- *Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Llíria.* Museu d'Història de Sabadell, de l'1 de setembre al 31 de desembre de 2014.

3. Programa pedagògic

- *26 de maig. Centre d'Estudis Serra. 1r d'ESO. 15 alumnes.*
- *29 de maig. Centre d'Estudi Serra. 1r d'ESO 16 alumnes.*

4.Publicacions de l'Arxiu.

Es treballa en l'edició del número 34 de la revista Arraona i en la seva publicació digital al portal RACO (www.raco.cat). La revista es presenta públicament el desembre de 2014.

MUSEU D'ART DE SABADELL (MAS)

El MAS ha desenvolupat les tasques que li són pròpies i que formen part de la seva definició i missió, i que es detallen al programa d'actuació aprovat per al consell de l'Organisme Autònom Museus i Arxiu Històric, en cadascun dels seus programes de fons, de recerca i de difusió.

El museu ha seguit treballant per esdevenir un **centre dinàmic i viu**, capaç de despertar l'interès del públic per la seva pròpia identitat, així com per a la creació de consciència patrimonial; l'objecte artístic permet una anàlisi social i històrica de l'evolució de la ciutat, al mateix temps que és capaç de comunicar i crear significacions d'abast universal. Al mateix temps ha de generar i impulsar l'activitat de reflexió estètica, on tant els artistes com el públic hi trobin un punt de gaudiment i estudi.

Per a l'any 2014 els recursos econòmics previstos han estat els mateixos que durant l'any 2013, per la qual cosa, en aquest marc de crisi i de possibilitats de treball limitades, hem seguit el model d'actuació dels darrers anys, prioritzant els esforços en mantenir una dinàmica i diversa programació d'exposicions, petites mostres i activitats durant tot l'any, d'acord amb aquests objectius:

- És indispensable la **vinculació amb l'art actual de la nostra ciutat** des del mateix moment de la seva concepció i que abraci el trajecte sencer de la creació, col·laborant amb els artistes, produint i divulgant la seva obra més recent.

- S'han promogut i coordinat els treballs en **col·laboració amb d'altres entitats locals o nacional**s.

- S'han promogut les **col·laboracions amb d'altres departaments de l'Ajuntament** per a millorar la rendibilitat cultural al nostre territori de les activitats produïdes des del museu per així poder ampliar la seva temàtica i el seu abast..

- S'ha facilitat **el treball i la comunicació** al màxim de **tipologies de públic**, atenent les diferents edats, i sobretot potenciant la rendibilitat pedagògica, i les afinitats culturals o les ubicacions geogràfiques.

- Cal destacar la **recerca de la creació artística i del treball intern** com a línies generadores de tota la dinàmica del museu; promovent temes i línies d'investigació que són la base per a generar exposicions i qualsevol altra tipus d'activitats.

Programa de Fons

Els fons són la columna vertebral de tota institució museística, són la base per construir tots aquells continguts que s'estudien i es donen a conèixer a través de publicacions, exposicions, visites, didàctiques, etc., en definitiva gran part dels programes de recerca i de difusió.

Com a fons patrimonial entenem tots aquells béns que es guarden als magatzems dels museus municipals, i tots aquells altres que es poden trobar en el territori, estem parlant , en aquest cas,per exemple del patrimoni escultòric, així com també els immaterials.

➢ Els nous ingressos.

El MAS ha de vetllar per incrementar la quantitat i la qualitat dels seus fons, definint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com a museu municipal té plantejats, i que, en definitiva, es resumeixen en la història de l'art de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són, majoritàriament, en forma de: donació, dipòsit, comodat i recol·lecció.

Durant l'any 2014 han ingressat a la col·lecció 44 peces, objecte de donació:

- 10.879. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Fiat. Data: 1958. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 110 x 80 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.880. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cara i mans / Obsessió. Data: 1966. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 92 x 73 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.881. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Gerro amb roses. Data: 1970. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 162 x 100 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.882. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Rosa any 3000. Data: 1971. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 80 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.883. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Noia amb organdí. Data: 1980. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 65 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.884. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.885. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.886. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.

- 10.887. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.888. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Esbossos per a pintura mural d'una tintoreria. Data: cap a 1955-1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: diverses. Estat de conservació: bo.
- 10.889. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: L'aiguador. Granada. Data: 1958. Tècnica: aiguafort. Mides: 32,5 x 22 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.890. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Parada. Granada. Data: 1958. Tècnica: aiguafort. Mides: 32,5 x 22 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.891. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: París. Data: 1962. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 21 x 26,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.892. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: París. Data: 1962. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 21 x 26,3 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.893. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Descansant del treball. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.894. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treballant a les vies. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.895. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treball de tintoreria. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.896. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treball d'oficina. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.897. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El treball. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 42 x 40,1 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.898. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àngel. Data: 1980. Tècnica: carbonet sobre paper. Estat de conservació: regular.
- 10.899. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àngel. Data: 1980. Tècnica: carbonet sobre paper. Estat de conservació: regular.
- 10.900. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956. Tècnica: calcografia a la manera negra sobre paper. Mides: 17,3 x 25,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.901. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956-1957. Tècnica: aiguafort sobre paper. Mides: 16,7 x 27,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.902. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956. Tècnica: aiguatinta amb resina sobre paper. Mides: 16,7 x 27,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.903. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Evocació del monestir de Guadalupe. Data: 1958. Tècnica: aiguafort a la manera negra sobre paper. Mides: 32 x 22,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.904. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àvila. Data: juny de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 23,7 x 28,9 cm. Estat de conservació: bo.

- 10.905. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àvila. Data: juny de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 23,7 x 28,9 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.906. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Albaicín, barrio de San Isidro. Data: setembre de 1957. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 31,5 x 24,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.907. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sant Pere de Roda. Data: agost de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 28 x 39 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.908. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Alsàcia. Data: setembre de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 28 x 39 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.909. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Clot del Moro. Data: agost de 1975. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 32 x 25 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.910. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El Roc Vermell (Castellar de n'Hug). Data: 1985. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.911. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Castellar de n'Hug. Data: 1985. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.912. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El Cadí i Massaners. Data: s.d. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.941. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Marià Burguès. Tema: Gerro. Data: entre 1919-1932. Tècnica: ceràmica vidriada. Mides: 20 x 12,5 x 12,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.942. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Ricard Marlet. Tema: Estampa de primera comunió. Data: maig 1960. Tècnica: pintura amb cola de guant. Mides: 12 x 8,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.943. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Ricard Marlet. Tema: Crist Crucificat. Data: 1963. Tècnica: bronze muntat en creu de fusta. Mides: 51 x 55 cm. Estat de conservació: bo.
- 10944. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plafó de rajoles decoratives. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 42,3 x 42,3 cm. Estat de conservació: bo.
- 10945. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb esquirol. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10946. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb test i flors. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10947. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb peix. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 31,7 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10948. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb ocell. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33,5 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.

- 10949. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb natura morta de peres i raïm. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 32,5 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10950. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb dues aus. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10995: Procedència: Vicenç Grenzner. Autor: anònim. Tema: Ventall. Data: 1850. Tècnica: blonda, gassa i bambú, amb decoració pintada. Estat de conservació: dolent.

➢ La conservació dels fons.

Comprèn l'ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions i la conservació preventiva i els manteniments.

Les accions relacionades amb la conservació dels fons durant l'any 2014 han estat les següents:

- **La col·lecció d'arts decoratives**: El programa d'actuació per a l'any 2014 preveia iniciar la segona fase dels treballs d'adequació i de millora de les condicions de conservació de la col·lecció d'arts decoratives que es conserva al magatzem del carrer de l'Agricultura, aprofitant la col·laboració que el MAS té amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya (ESCRBCC) en la formació d'alumnes en pràctiques. Es van oferir dues places de pràctiques per a poder dur a terme aquestes tasques entre els mesos de febrer i juny de 2014 però no hi va haver cap sol·licitud.

- **L'obra sobre paper de Fina Miralles**: Aquest any s'ha dut a terme una part de la revisió d'aquest fons, amb la finalitat de millorar-ne l'estat de conservació i els embalatges. Pel que fa a la conservació, els objectius eren, d'una banda, analitzar l'estat de conservació de les obres i establir prioritats pel que fa a les intervencions de conservació preventiva i de restauració futures i, de l'altra, millorar-ne la conservació preventiva amb les intervencions de neteja necessàries i l'adequació en embalatges aptes per a la conservació. Es van oferir dues places de pràctiques a alumnes de l'ESCRBCC per a poder dur a terme aquestes tasques entre els mesos de febrer i juny de 2014 i una alumna va accedir-hi. S'han intervingut dos registres, que corresponen a més de 200 obres.

Igualment, s'han fet les intervencions de neteja i adequació per a l'exposició de més de 150 obres del fons del MAS que han participat en les exposicions temporals de l'any.

Finalment, el MAS ha pogut optar a l'ajut en espècie del Programa de la Central de Compres de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona per al 2014, que ha consistit en l'adquisició d'un aspirador de conservació Muntz 555 Hepa.

➢ La restauració.

Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i manteniments.

Les accions de restauració s'inicien des de dues bandes, amb relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i amb relació a les actuacions de conservació preventiva i de manteniments.

L'any 2014 s'han restaurat tres obres de Màrius Vilatobà, amb l'ajut del Programa de conservació i de restauració de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona:

- Màrius Vilatobà Ros, *Vista de Sabadell: el Mercat entre eixides*, segon quart del segle XX. Oli sobre fusta, 50,5 x 47 cm. MAS, núm. Reg. 10.739.

- Màrius Vilatobà Ros, *Retrat d'Armand Vilatobà*, primera meitat del segle XX. Oli sobre tela, 66 x 58 cm. MAS, núm. Reg. 10.772.

- Màrius Vilatobà Ros, *Paisatge*, primera meitat del segle XX. Oli sobre tela, 81 x 100 cm. MAS, núm. Reg. 10.773.

➢ La documentació

Els fons dels museus han d'estar, com a mínim, ben registrats i documentats.

Pel que fa a les col·leccions, cal seguir els criteris marcats per la llei de museus, a partir del programari informàtic, Museum Plus, recomanat per la Generalitat de Catalunya.

- **La col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà**: Entre finals de 2013 i principis de 2014 s'ha finalitzat la documentació del fons personal de Joan Vilatobà que va ingressar al MAS l'any 2011. La darrera part de les accions de documentació d'aquest fons contemplava l'inventari i la documentació dels 1.832 negatius en placa de vidre pertanyents al comodat de 2011, així com la millora de la documentació dels 319 negatius i 99 positius d'època del fotògraf que ja formaven part de la col·lecció del MAS. A més, s'han establert relacions entre els negatius i els positius que conserva el museu (incloent els arribats per altres fonts), com amb els d'altres col·leccions localitzades i amb altres obres d'art. També s'han aconseguit identificar alguns dels personatges retratats i, sobretot, s'ha millorat la datació de les fotografies, gràcies a la documentació que va arribar l'any 2011 i a la informació proporcionada per les mateixes fotografies.

- **La col·lecció Fina Miralles**: S'han assolit bona part dels objectius que es plantejaven per a aquest fons. Així, s'ha acabat de fotografiar l'obra del període conceptual (1972-1978) amb fotografies d'identificació i s'han fotografiat part de les obres que s'han intervingut en les accions de conservació preventiva de l'obra sobre paper. Pel que fa a la digitalització del fons documental, s'han fet

només aquelles accions relacionades amb les consultes del fons; tot i així, s'ha establert un conveni de col·laboració amb la Fundació Ars de Sabadell que permetrà, entre altres, fotografiar i transcriure tots els textos de Fina Miralles que conserva el MAS. Quant a la millora de la documentació de les obres del període post-conceptual, el museu ha seguit col·laborant amb l'artista en les tasques de revisió d'aquestes obres, centrant-se en la dècada dels anys 80. S'ha aprofitat per millorar, sobretot, camps com datacions, títols, materials i tècniques, ubicacions i estat de conservació, i tota la informació s'ha bolcat a la base de dades del MAS.

Des d'un punt de vista intern, s'ha millorat la ubicació i el control de moviments de les peces de Fina Miralles, numerant les prestatgeries i els contenidors que quedaven pendents. Igualment, s'ha revisat la documentació de les obres del període conceptual per tal d'adequar la informació que se'n tenia als criteris establerts entre els diferents museus que conformen la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya.

- **Dipòsit d'obres de Joan Vila Grau**: Conjunt de 497 obres que formaven part del fons personal de Joan Vila Arrufat que el seu fill, el senyor Joan Vila Grau, va cedir en dipòsit al MAS l'any 1996. Està format per projectes i calcs per a pintures murals religioses i civils, datables entre 1950 i 1989, així com linòleums i fotogravats. Inventariat amb el núm. 3842, restava pendent la documentació en detall de les obres.

  Les tasques de documentació d'aquest conjunt s'han fet amb l'ajut en espècie per a la documentació del fons de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona de l'any, que consisteix en la contractació d'un documentalista de reforç als tècnics dels museus locals. La Diputació de Barcelona ha contractat Eloi Castells, qui ha treballat al MAS entre els mesos de març i abril de 2014.

  Les tasques de documentació han consistit en una revisió dels inventaris, la documentació de totes les peces, creant una nova fitxa a la base de dades, i la documentació gràfica amb fotografies d'identificació. També s'han iniciat els treballs d'adequació de les obres amb embalatges de conservació.

Pel que fa a les actuacions habituals de millora de la documentació de les obres de la col·lecció que genera el mateix moviment de les peces per a préstecs i exposicions temporals pròpies, durant el 2014 cal destacar les que s'han fet sobre el fons del pintor Joan Vilacasas. Entre d'altres, s'han millorat les ubicacions, s'han introduït noves fotografies o s'han millorat les existents i s'ha precisat l'estat de conservació de les obres. En total, s'ha millorat la documentació de 48 obres així com de 95 objectes que pertanyien a l'estudi del pintor.

Durant l'any 2014 s'han introduït a la base de dades 2.945 noves fotografies, ja sigui de nova aportació o per substituir les antigues que no permetien identificar la peça.

➢ El moviment dels béns

Les col·leccions estan subjectes a un continu moviment, la intensitat del qual varia i és d'impossible previsió. Cal gestionar aquests moviments siguin producte d'iniciatives internes com de consultes, préstecs temporals o permisos de reproducció externs.

L'any 2014 el MAS ha gestionat les peticions de préstec que es detallen a continuació.

Al BaunmannLab de Terrassa, per a l'exposició temporal *A la Mola* presentada a la Sala Soler i Palet de Terrassa, les obres següents:

- Ferran Crusafont, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1917. Oli sobre cartró, 19 x 24,3 cm. Núm. de registre 1575.

- Antoni Badrinas, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1960. Aquarel·la sobre paper, 32,7 x 49,5 cm. Núm. de registre 1132.

- Joan Vila Cinca, *Roques de Sant Llorenç*, darrer quart del segle XIX. Oli sobre cartró, 30 x 38 cm. Núm. de registre 272.

- Ricard Marlet, *Campanar de l'església de la Puríssima amb la Mola al fons*, 1946. Matriu xilogràfica, 5,8 x 3,6 x 2 cm.

A l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, per a l'exposició itinerant *Els altres noucentistes*, les obres següents:

- Laura Albéniz, *Escena galant*, 1910. Pastel, gouache i purpurina sobre cartró, 33,5 x 39 cm. Núm. de registre 302.

- Marià Andreu, *Dona amb màscara*, 1911. Aiguafort sobre paper, 13 x 10 cm. Núm. de registre 106.

- Josep Vives Bracons, *Cadira d'habitació de matrimoni*, s.d. Fusta xapada i tela, 51,5 x 75 x 53 cm. Núm. de registre 5363.

- Manuel Cano de Castro, *Dues dones*, 1918. Oli sobre tela, 50 x 48,5 cm. Núm. de registre 224.

- Antoni Vila Arrufat, *Noia d'esquena llegint*, 1930. Oli sobre tela, 60,5 x 50 cm. Núm. de registre 5596.

- Modest de Casademunt, *Tinter*, 1932. Argila ferruginosa esmaltada, 11 x 16 cm. Núm. de registre 9882.

- Ricard Marlet, *El passeig*, 1924. Matriu xilogràfica, 5,5 x 4,1 x 1,7 cm. Núm. de registre 3147.

- Ricard Marlet, *Pagès cavant la terra*, 1929. Matriu xilogràfica, 6,2 x 4,2 x 2,2 cm. Núm. de registre 3154.

- Ricard Marlet, *Pianista*, 1930. Matriu xilogràfica, 7 x 7,9 x 2,2 cm. Núm. de registre 3155.

- Ricard Marlet, *Diana amb un cèrvol*, 1937. Matriu xilogràfica, 8,1 x 10 x 2,2 cm. Núm. de registre 3161.

- Ricard Marlet, *Cavall i copa*, 1934. Matriu xilogràfica, 4,2 x 5 x 2,3 cm. Núm. de registre 3323.

- Ricard Nin, *Home prop del mar*, 1948. Matriu xilogràfica, 4,4 x 6,7 x 2,3 cm. Núm. de registre 3782.

- Ricard Marlet, *Tres noies / Passejant*, 1952. Matriu xilogràfica, 7,9 x 6,1 x 2,2 cm. Núm. de registre 3783.

- Ricard Marlet, *Dona amb corn de l'abundància*, 1954. Matriu xilogràfica, 4,9 x 11,3 x 2,3 cm. Núm. de registre 3785.

A la Fundació Bosch i Cardellach, per a l'exposició *L'Aplec de la Salut en els fons de la Fundació*, l'obra següent:

- Ricard Marlet, *Romiatge a l'església de la Salut*, 1954. Matriu xilogràfica, xilografia a contrafibra, 4,3 x 5 x 2,1 cm. Núm. de registre 3216.

Al Museu d'Història de Sabadell, per a l'exposició temporal *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*, l'obra següent:

- Enric Monjo Garriga, *Bust de Narcís Giralt*, 1924. Bronze. Núm. reg. 3948.

Al Museu de Gavà i al Centre d'Història de la Ciutat, per a l'exposició temporal *La fotografia d'estudi de Gavà. Quan anàvem a cal retratista*, l'objecte següent:

- *Càmera fotogràfica d'estudi de Joan Vilatobà*, finals del segle XIX - principis del segle XX. 149 x 63 x 83 cm. Núm. de registre 9999.

Igualment, s'ha gestionat el préstec de totes les obres i objectes de propietaris aliens que al llarg de 2014 han participat a les exposicions temporals del MAS.

La gestió del comodat de part de la col·lecció de l'artista Fina Miralles al Museu d'Art Contemporani de Barcelona, que estava previst que es formalitzés al llarg de l'any, ha restat aturada a petició d'aquest museu.

➢ Consultes

S'han continuat atenent les peticions de consultes d'objectes del fons per part d'investigadors, especialistes i públic general.

➢ Permisos de reproducció

L'any 2014 del MAS ha gestionat les peticions d'imatges i de permisos de reproducció de les obres i objectes de la col·lecció que es detallen a continuació.

Al senyor Adrián Torres, per a il·lustrar el seu treball de final d'estudis, les imatges de les obres:

- Antoni Vila Arrufat, *Lema: D'Or*, 1917. Aiguada sobre tela. Núm. de reg. 1792.
- Antoni Vila Arrufat, *Lema: Sebendunum*, 1911. Aiguada sobre tela. Núm. de reg. 1782.
- Antoni Pous Palau, *Flors*, 1913. Llapis i gouache sobre paper. Núm. de reg. 1793.
- Domènec Soler Gili, *Per Sabadell*, 1911. Llapis i gouache sobre paper. Núm. de reg. 1785.

A l'Associació Cultural Can Feu, per a il·lustrar un documental sobre el castell de Can Feu de Sabadell, la imatge de l'obra:

- Joan Vilatobà, *Jardí del Castell de Can Feu nevat*, primer quart del segle XX. Negatiu en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. de reg. 10874-0520.

Al senyor Gabriel Suau, per al seu treball de recerca sobre història de la fotografia, les imatges de les obres:

- Joan Vilatobà, *Retrat d'Andrés Segovia disfressat*, c. 1915. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0276.

- Joan Vilatobà, *Retrat de la família Vilatobà*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0283.

- Joan Vilatobà, *Noia gitana amb nen i pandereta*, entre 1904-1910. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0323.

- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, c. 1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0327.

- Joan Vilatobà, *Home vell amb noia i got*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0362.

- Joan Vilatobà, *Bust femení de perfil*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0397.

- Joan Vilatobà, *Figura femenina ajaguda*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0413.

- Joan Vilatobà, *Home vell adormit*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0525.

- Joan Vilatobà, *Nu femení amb calavera*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0659.

- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré?*, c. 1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0686.

- Joan Vilatobà, *Nu femení amb pell de tigre*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1165.

- Joan Vilatobà, *Nu femení a la finestra*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1345.

- Joan Vilatobà, *Nu femení estirat*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1367.

- Joan Vilatobà, *Dues gitanes*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 10 x 15 cm. Núm. reg. 10.874-1419.

- Joan Vilatobà, *Dues gitanes*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1440.

- Joan Vilatobà, *Autoretrat amb el tors nu*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 12 x 9 cm. Núm. reg. 10.874-1567.

- Joan Vilatobà, *Nu femení ajagut*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1573.

- Joan Vilatobà, *Autoretrat*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1642.

- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, c. 1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 30 cm. Núm. reg. 9889-235.

- Joan Vilatobà, *Nu femení assegut amb gerra*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 9889-259.

- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, c. 1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 30 cm. Núm. reg. 9889-393.

A l'Ajuntament de Barcelona, per a il·lustrar un article del llibre *Sant Andreu de Palomar. De Francesc de Tamarit al Decret de Nova Planta (1640-1914)*, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

A l'Ajuntament de Solivella, per a un audiovisual per al Centre d'Interpretació del Castell de Solivella, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

A Enciclopèdia Catalana, per a il·lustrar el llibre *Tresors de Catalunya. La cultura tradicional*, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

A la Fundació Josep Irla, per a il·lustrar una exposició sobre la lluita dels catalans pels seus drets i llibertats, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

A la Galeria PM8 de Vigo, per a il·lustrar l'exposició temporal *The tender tentative of words*, les imatges de l'obra:

- Fina Miralles, *Paraules a l'arbre*, 1975. Acció. Núm. de registre 10.660.

A Caterina Almirall Rotés, per a il·lustrar el llibre sobre l'exposició *A la Mola*, les imatges de les obres:

- Ferran Crusafont, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1917. Oli sobre cartró, 19 x 24,3 cm. Núm. de registre 1575.

- Antoni Badrinas, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1960. Aquarel·la sobre paper, 32,7 x 49,5 cm. Núm. de registre 1132.

- Joan Vila Cinca, *Roques de Sant Llorenç*, darrer quart del segle XIX. Oli sobre cartró, 30 x 38 cm. Núm. de registre 272.

- Ricard Marlet, *Campanar de l'església de la Puríssima amb la Mola al fons*, 1946. Matriu xilogràfica, 5,8 x 3,6 x 2 cm.

Al Museu Nacional d'Art de Catalunya, per a il·lustrar el catàleg de l'exposició *Carles Casagemas. L'artista sota el mite*, les imatges de les obres:

- Carles Casagemas, *Dona en un cafè (possiblement Germaine)*, c. 1900-1901. Carbonet i pastel sobre paper, 26 x 21,5 cm. Núm. de registre 87.

- Carles Casagemas, *Dona en un cafè*, c. 1900-1901. Carbonet i pastel sobre paper, 26 x 21,5 cm. Núm. de registre 91.

Als Museus de Sitges, per a l'aplicació per a telèfons mòbils i tauletes tàctils de la nova presentació del Museu Maricel, les imatges de les obres:

- Ramon Casas, *Els adelantos del segle XX*, finals s. XIX - principis s.XX. 25 Dibuixos originals.

A Publicacions de l'Abadia de Montserrat, per a il·lustrar el llibre *Els Segadors, de cançó popular a himne nacional de Catalunya*, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

A la senyora Rosa Mañas, per a il·lustrar el treball de recerca titulat *Les Galeries Laietanes, Vell i Nou i el Noucentisme*, la imatge de l'obra:

- Lluís Bagaria, *El marxant Santiago Segura*. Oli sobre tela. Núm. de registre 726.

A la Université de Montréal, per a una exposició sobre la Catalunya Nord i la Guerra dels Segadors, la imatge de l'obra:

- Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

➢ La biblioteca i el CDMAS

S'ha continuat el manteniment i la gestió de la biblioteca i del centre de documentació del MAS, per què arribi a ser una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica local.

Val a dir, que la major part de les publicacions ingressen com a resultat dels intercanvis que el MAS porta a terme a d'altres institucions afins.

Programa de Recerca

Objectius

- Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MAS, siguin les col·leccions, els elements o temes generals d'art d'interès local.

- Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.

- Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.

- Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.

- Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.

- Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic del MAS per a treballar específicament els aspectes d'història de l'art, així destaquem els departament de Turisme, l'Oficina de Patrimoni , Educació, i més específicament, amb l'Estruch, centre de promoció de la creació contemporània.

Actuacions

Com ja és habitual, a través dels historiadors de l'art de l'equip tècnic dels museus o traves d'estudiosos externs, s'han portat a terme totes aquelles recerques programades o que oportunament han tingut interès.

Destaquem aquells projectes específics programats:

. *Montserrat Senserrich. Diàleg amb una figuera de Llimpet*

L'exposició ha iniciat un nou cicle de mostres de petit format i de curta durada del Museu d'Art de Sabadell. Sota el títol *En vitrina*, el cicle té com a objectiu ensenyar treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats a la ciutat, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística de la ciutat.

El comissariat s'ha fet conjuntament entre el MAS i l'artista.

. Antoni Marquès. Manual de resistència i acció

(Veure capítol de difusió)

Textos del catàleg a càrrec de Rosa Queralt i Àngela Molina, en col·laboració amb el Centre cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.

. Joan Vila Casas, Viatges siderals

(Veure capítol de difusió)

Textos del catàleg a càrrec d'Àlex Mitrani, comissari, i Enric Cassasses, escriptor.

. Sabadell Obert

(Veure capítol de difusió)

S'ha continuat treballant per al suport a la producció artística contemporània local amb la convocatòria de Sabadell Obert, conjuntament amb l'Estruch.

. Mostrant col·lecció. La col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà

(Veure capítol de difusió)

L'any 2014 s' ha iniciat un nou cicle d'exposicions de petit format sota el títol de *Mostrant col·lecció.*

L'objectiu principal és donar contingut i coherència a les exposicions temporals de petit format que es van programant al llarg de l'any a la saleta de la planta baixa de la Casa Turull.

Es planteja com un espai per a fer visible part de la col·lecció d'àmbit local que, per una raó o altra, no ha pogut ser estudiada i difosa en profunditat, però que per la seva importància o interès mereix ser mostrada tot proposant punts de partida per al seu estudi i difusió.

La proposta és englobar aquestes exposicions sota un títol genèric que faci referència a la col·lecció, l'art local o bé al fet que es tracta d'obres que durant molt de temps han estat "amagades" a la reserva del Museu. A banda, cada any es poden centrar les exposicions al voltant d'una temàtica concreta, prou àmplia per donar cabuda a una diversitat de temes, que es podria concretar o no en forma de subtítol.

Les exposicions tindrien una durada d'uns dos mesos i se'n programarien 3 o 4 per any, com a mínim.

A ser possible, dins d'aquesta programació s'hauria d'incloure també l'exposició que cada any es fa amb motiu del Dia Internacional dels Museus, dins del programa *Descobreix una joia del Museu*.

L'any 2014 el cicle de mostres de petit format *Mostrant col·lecció* S'ha dedicat a la col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà, d'acord amb els treballs de documentació que s'han portat a terme (veure capítols de conservació, documentació i difusió).

. Els altres noucentistes. Museus d'art del territori

Durant l'any 2014 s'ha treballat per millorar els contactes i les relacions entre els museus d'art del nostre territori i abast, amb l'objectiu de desenvolupar projectes de recerca i de difusió comuns.

La taula de treball de museus d'art del territori compta amb el suport de la Xarxa de Museus locals de la Diputació de Barcelona.

D'aquest treball comú ha sorgit el projecte de recerca i difusió que porta com a títol provisional "Els altres noucentistes", comissariat per Txema Romero, director del Museu d'Art de Cerdanyola i Josep M. Minguet, historiador de l'art.

L'objectiu del projecte és una aproximació al Noucentisme, des d'una perspectiva crítica i pluridisciplinar, partint d'artistes vinculats als museus o municipis de la Xarxa de la Diputació de Barcelona, que permeti recuperar i posar en valor personatges que no formen part del discurs majoritari de la història de l'art català.

S'han seguit fils temàtics i estilístics més que no pas grans autors o obres, per d'aquesta manera rastrejar les traces d'allò, que en algun moment, la societat cultural catalana podia percebre que, visualment, era el Noucentisme.

La voluntat de la recerca i de l'exposició no és descobrir què va ser el noucentisme visual, sinó plantejar-ne la diversitat i riquesa a partir d'artistes presents a la xarxa de Museus i no necessàriament populars, en tots els àmbits: pintura, escultura, tèxtil, literatura, col·leccionisme, fotografia, ceràmica i arquitectura i urbanisme.

L'exposició es mostrarà a Sabadell durant l'any 2015.

. Joies d'art. Reinterpretació i noves mirades

Durant l'any 2014 s'ha continuat la línia de recerca i de reinterpretació d'objectes artístics a partir de temes o punts de vista renovadors; els resultats d'aquestes recerques a més d'enriquir el coneixement que sobre l'objecte en puguem tenir, pot permetre noves mirades i formes de difusió.

. La col·lecció 1939-2010

S'ha continuat posant especial atenció a la recerca, adquisició i difusió de l'àmbit temàtic corresponent a la segona part de l'exposició permanent, a partir de la guerra civil fins avui.

. Escrits de Fina Miralles

El MAS i la Fundació Ars col·laboren per a la recerca i la difusió dels escrits de Fina Miralles que es conserven al museu. Els escrits de Fina Miralles són majoritàriament documents manuscrits que formen part de l'arxiu documental que l'artista va cedir a la ciutat l'any 1999 junt amb la seva obra. Però també inclouen tots aquells escrits que estan dins de les obres de Fina Miralles.

El projecte està dirigit per Maia Creus, historiadora de l'art i gran coneixedora de l'obra de Fina Miralles, i té com a finalitat treure a la llum l'arxiu Fina Miralles entès com a una font documental de gran valor que fins avui no ha estat mai treballada. Es treballaran tots els escrits produïts per l'artista des dels anys setanta fins a l'actualitat, entenent que la seva entitat els permet llegir-los com un text únic al marge de la seva obra visual.

Els objectius generals del projecte són preparar l'accés als textos de Fina Miralles, aportar elements documentals i d'anàlisi que permetin reescriure i reinterpretar el transcurs creatiu de l'artista i contribuir a les revisions i reescriptures de les pràctiques artístiques contemporànies.

Les tasques consistiran en transcriure aquests textos i fer-ne una ordenació raonada segons els diferents àmbits de coneixement: filosofia de la naturalesa, filosofia de la vida, filosofia de l'art, llenguatge simbòlic, autobiogràfic, descripció i metodologia creativa, aforismes, corporalitat, poètica, etc.

A partir d'aquí, aquest fons es posarà a disposició de tots els estudiosos, sigui a través d'una publicació o d'un projecte digital, i d'una exposició temporal, on els textos convisquin amb una selecció d'imatges/obres realitzada a base d'afinitats visuals, ressonàncies simbòliques o intuïcions estètiques.

Actualment, per a aquestes tasques es compta amb la col·laboració de Natàlia Bàrtulos, alumna en pràctiques del màster oficial de comissariat en nous mitjans de l'ESDI URL.

. La revista Arraona

El MAS ha continuat coeditant amb l'Arxiu històric i el Museu d'història la revista local Arraona, amb l'objectiu d'oferir un mitjà de dinamització i difusió de totes aquelles recerques d'interès local, des de qualsevol àmbit.

L'equip tècnic del MAS ha aportat continguts i coordinat articles al número 34 de la revista, com és: "Les Al·legories de Can Barata. Estudi històricoartístic" de Maria Gràcia Salvà Picó, i la secció *Des dels Museus* dedicada al MaS amb "De la restauració a l'experiència. La col·laboració entre el Museu d'Art de Sabadell i l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya" i de Rosa m. Gasol i Anna Miquel: "Intervenció de conservación i restauració de cinc pintures sobre tela. Les Al·legories de les arts de la Casa Barata"

En el darrer trimestre s'ha començat a treballar i preparar el següent número de la revista, el dossier monogràfic de la qual tractarà el tema de la història del teatre a Sabadell. Aquest nou número 35 també comptarà amb aportacions de recerques, notes i ressenyes per part de l'equip tècnic del MAS.

. Les escultures al territori

S'ha continuat l'actualització del inventari i la documentació de les escultures que es troben repartides a la via pública, així com l'assessorament en temes de conservació i restauració al departament d'urbanisme.

Progama de Difusió

Objectius

- Activar el interès del gran públic
  Incentivar la presència d'exposicions i activitats d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat i d'importància.

- Continuar la línia de difusió d'autors i de temes d'art local
  Continuar l'estudi d'aquells autors i temes artístics locals que han conformat la nostra identitat. Aquestes recerques han de permetre anar configurant renovats discursos sobre el nostre patrimoni artístic i la forma de difondre'l.

- Recuperar i difondre temes artístics d'abast nacional
  El context nacional és absolutament necessari per entendre la localitat. És per aquesta raó que des del MAS es potencien les exposicions i les activitats que ajudin a entendre el marc i context on Sabadell es desenvolupava al llarg de la història.

- Els museus i la contemporaneïtat
  Es continua treballant amb la creació artística contemporània més actual, tant des del punt de vista de suport, adquisició, valoració com difusió. Així volem destacar que es continua l'estreta col·laboració amb l'Estruch, Centre de suport a la creació contemporània, pel que fa a la producció conjunta de propostes de treball.

  S'han potenciat les relacions del MAS amb els artistes locals, tan a títol particular com a través d'altres entitats existents.

- Esdeveniments locals i nacionals
  S'han programat accions afins amb la celebració d'esdeveniments tant locals com nacionals, amb una finalitat clara de participació i de contextualització .

- Les col·laboracions i coorganitzacions
  S'han potenciat les relacions del MAS, tan a títol particular com a través de les taules existents a l'efecte, com és per exemple l'Oficina de patrimoni, l'Oficina de difusió artística de la xarxa de museus locals de la diputació de Barcelona i la més recent xarxa de museus d'art de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, amb les principals entitats culturals del nostre país.

- Continuar amb l'estudi i difusió dels fons propis
  D'acord amb la definició de fons que hem desenvolupat al programa corresponent, el MAS ha d'incidir especialment en l'estudi dels fons propis (col·leccions, béns patrimonials i no tangibles) . S'ha continuat destacant l'estudi i la difusió d'aquells objectes i disciplines tècniques considerades erròniament com a menors.

- Planificar, coordinar i gestionar les exposicions permanents dels museus.

- Planificar, coordinar i gestionar el desenvolupament dels diferents projectes d'intervenció museística, senyalització i difusió en edificis, elements patrimonials, itineraris temàtics, entre d'altres afins.

- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals dels museus.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'exposicions temporals itinerants de producció pròpia.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'activitats de dinamització.
  Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, cursos, presentacions, petites mostres, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.

- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'activitats didàctiques i per a grups.
  A través de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre l'art de Sabadell.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'edicions del MAS, composat, a grans trets, per diverses col.leccions: els catàlegs de les exposicions de producció pròpia, els catàlegs de les exposicions permanents, la Revista Arraona i les publicacions d'àmplia difusió (Opuscles).

- Planificar, coordinar i gestionar les eines de comunicació del MAS.
  A través de materials i mitjans de difusió, publicitat, premsa, pàgina web, facebook,etc.

Actuacions

1. Exposició permanent i Casa Turull

Durant el 2014 els tècnics del MAS, com és habitual, han fet una revisió periòdica dels diferents espais d'exposició permanent i de la Casa Turull.

L'exposició permanent segueix els moviments artístics i els autors més destacats de la nostra ciutat en un àmbit i context català, des de les primeres manifestacions artístiques que van existir fins la guerra civil.

- *Academicismes del segle XIX. L'aprenentatge acadèmic, Paisatgisme, Els gèneres, Personatges populars, Natura morta, Retrat, L'orientalisme, Escenografia, El Corpus de Sang i Cap al canvi de segle.*
- *De l'art ou als anys trenta. Altres arts, Art nou català i Figuracions.*
- *La mirada tàctil. Joan Vila Cinca o l'origen de l'art de Sabadell.*

2. Exposicions temporals

Les propostes per aquest any per ordre cronològic han estat les que definim a continuació:

- *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941 - 2013*

2 setembre 2013 – 12 gener
MAS
Comissariat: Pilar Parcerisas
Organització: MAS
Amb la col·laboració: Alliance Française de Sabadell
Amb el patrocini: Fundació Banc Sabadell
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades
Amb catàleg

Amb aquest projecte el MAS ha pogut retre homenatge a Xavier Oriach i ha tingut l'oportunitat d'aprofundir i difondre en el coneixement d'una de les trajectòries artístiques més sòlides i més interessants del panorama cultural contemporani sabadellenc, català i francès.

L'exposició *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica* mostrava un recorregut pels motius principals de la seva obra pictòrica i pels moments de canvi i preocupacions estètiques, des de l' inconformisme inicial amb l'exercici acadèmic quan fundà amb altres companys de generació el Grup Z a València fins als seus treballs més recents. Com a exposició paral·lela i pensada expressament i com a extensió d'aquesta exposició, l'artista ha presentat a la sala de l' Alliance Française de Sabadell els seus treballs més recents.

Sense voler ser una exposició retrospectiva, aquesta "cartografia pictòrica" permetia, mitjançant unes agrupacions temàtiques i estètiques, fer una lectura distanciada sobre la totalitat de la seva obra pictòrica, realitzada en els indrets on ha viscut i on l'ha desenvolupada: València, París, Normandia i Sabadell.

L'exposició constava de diversos àmbits, que permeten llegir aquest recorregut:

A la planta baixa s'hi exposaven un conjunt d'obres que il·lustraven una llarga experiència *A la recerca d'un llenguatge*, dividides en tres conjunts pictòrics, precedits d'un *Autoretrat* (1941) primerenc: 1.*De l'Acadèmia al fauve*, 2. *París. L'impacte* i 3. *Síntesi planimètrica. Composicions París, Nova York*, amb obres que anaven dels anys 40 als anys 70.

A la planta primera s'hi exhibienx un altre conjunt de pintures sota un ampli epígraf: *Espai, matèria i figures*, desglossat en diversos àmbits: 4. *Composicions*, corresponents a obres dels anys 80; 5. *Natures mortes*, un dels temes en què ha excel·lit l'artista; 6. *Arbres i bestiari*, 7. *Paisatges, muntanyes i barques*; i 8. *Personatges*, un apartat que es tanca amb una obra recent de grans dimensions: *"Le sonneur de cloche"* (2012). El conjunt aplega obres des dels anys 80 fins a l'actualitat.

A l'Alliance Française l'artista hi ha presentat un conjunt de teles de grans dimensions sobre *"La bête du Gévaudan",* inspirant-se en aquesta llegenda francesa, recreant en segona lectura la seva sèrie anterior sobre el bestiari.

El catàleg reprodueix les obres exposades al MAS i a l'Alliance Française per àmbits
d'exposició, i aplega un text de Pilar Parcerisas, comissària de l'exposició, sobre la cartografia
pictòrica de Xavier Oriach, un text del crític d'art francès Michel-Georges Bernard i una
biografia raonada i il·lustrada a càrrec de Maia Creus.

- *Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès*

6 febrer – 27 abril
MAS
Comissariat: Tecla Sala i MAS
Organització: MAS i Centre cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades
Amb catàleg

Antoni Marquès va ser l'artista que inaugurà el cicle *Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporani*s, l'any 2001, ja fa 13 anys.

El MAS endegava així, un projecte amb la voluntat d'estudi i de promoció de l'art contemporani local, que es materialtizava en un nombre important d'individualitats que conreen estils ben dispars; tot són trajectòries consolidades a nivell nacional, en actiu i contínua producció, que configuren el present de la pròpia identitat artística; així fins a dia d'avui hem pogut gaudir de ses següents propostes de: Lluís Clapés (2002), Oriol Vilapuig (2003), Agustí Puig (2004), Ramiro Fernàndez (2005), Miquel Forrellad (2007), Isidre Manils (2008) i Josep Madaula (2012).

Comissariada per Teresa Blanch l'exposició de l'any 2001 revisava la trajectòria de l'escultura d'Antoni Marquès des de l'any 1983.

En aquesta mostra proposavem continuar amb aquesta revisió, presentant a Sabadell Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès organitzada pel Centre cultural Tecla sala de l'Hospitalet amb la col·laboració del MAS.

Antoni Marquès continua amb la seva rebel·lia intel·lectual que determina el seu posicionament davant el fet artístic, així com amb el seu mètode de treball centrat en la introspecció, la solitud i un extraordinari rigor plàstic i conceptual.. En paraules d'Antoni Perna, director de Tecla Sala, Antoni Marquès rebutja la banalitat dels nostres dies i resisteix en un món on cada vegada troba menys aliats. Ho fa amb el testimoni d'una obra incòmoda que es cou en el respecte absolut a la tradició escultòrica, pel que fa al procés i al coneixement de l'ofici, elaborant un discurs plàstic, directe, insubornable, i que fins i tot pot semblar irreverent. La seva obra està feta amb materials com el ferro, el bronze, l'alumini, l'acer inoxidable, el zinc i el plom així com amb resines, plàstics termoformats, ferro pintat, serigrafies, vidre i miralls. En la seva darrera producció el color té una presència importantíssima, amb gammes i textures intencionadament originàries del món industrial, esdevenint un

element essencial que es combina i es fusiona amb les formes per expressar noves qualitats plàstiques.

- *Montserrat Senserrich. Diàleg amb una Figuera de Llimpet. Cicle En vitrinas*

27 febrer – 30 març
MAS
Comissariat: MAS
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades

L'exposició iniciava un nou cicle de mostres de petit format i de curta durada del Museu d'Art de Sabadell. Sota el títol *En vitrina*, el cicle ensenya treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats a la ciutat, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística.

Aquesta primera exposició mostrava el diàleg artístic que Montserrat Senserrich va establir amb una figuera de Llimpet, una finca rural a Menorca. L'observació de les formes i del gest de l'arbre van suggerir a la pintora tot un treball d'experimentació formal i tècnica que, partint del dibuix de la realitat, va anar fent tot un procés d'abstracció.

Montserrat Senserrich va sentir la necessitat de retenir el traç de les branques recargolades de l'arbre, el dibuix creat per la mà de la natura, i d'expressar els sentiments que li transmetien a través de qualsevol mitjà, el que fos. Així, es van succeir tot de dibuixos, alguns molt detallats, d'altres més sintètics, fets a llapis, amb carbonet o amb tinta. Més endavant el traç, molt més depurat i sobri, es va materialitzar també en una sèrie de gravats que van introduir el color.

En aquest entramat de branques entrellaçades, Montserrat Senserrich hi va veure una xarxa de connexions entre sensacions, sentiments i presències, una analogia de la capacitat dels individus per crear lligams, d'interrelacionar-se sense fi tot defugint de l'isolament.

- *Artur Heras. Espills, paranys i banderes*

15 maig –13 juliol
MAS
Comissariat: Josep Salvador, conservador de l'IVAM de València
Organització: MAS i À cent mètres du centre du mônde/Perpinyà
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades

Amb l'objectiu d'afavorir el coneixement i la difusió de la figura i de l'obra de Xavier Oriach es va itinerar una versió de l'exposició Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941-2013 al centre de Perpinyà À cent mètres du centre du monde, tal com va proposar la comissària de la mostra Pilar Parcerisas, amb el vist-i-plau de l'artista Xavier Oriach.

A canvi, el Museu d'Art de Sabadell, es va comprometre a presentar a les seves sales una versió de l'exposició que estaven preparant sobre Artur Heras, artista que comparteix amb Xavier Oriach els seus territoris vitals, com són València, França i

Catalunya, fins i tot es van formar a la mateixa escola de Belles Arts de València, en diferents anys. Després anirà a la Universitat de València a partir de gener de 2015.

L'establiment d'un marc de col·laboració entre aquest centre francès i el Museu d'Art de Sabadell esta obert així a d'altres projectes que puguin sorgir en el futur, permetent la difusió dels treballs i dels autors de la nostra ciutat fora del nostre territori.

Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941-2013 es presentà a Perpinyà des del 24 de gener al 23 de març del 2014, sota la supervisió tècnica de Pilar Parcerisas, comissària de la mostra i de l'artista Xavier Oriach.

En aquesta inèdita presentació de l'obra d'Artur Heras en el Museu d'Art de Sabadell es podia contemplar una selecció del seus treballs més emblemàtics ordenats en quatre grups temàtics per a ajudar a esbrinar l'evolució de les seves propostes estètiques: "Paranys" (1964-1070), on les seves ironies conceptuals despleguen des de reveladors simbolismes icònics fins a simulacres sobre els valors humans; "Banderes" (1969-1979) recull la idea d'instal·lació per a expressar el seu compromís cívic i artístic; "Espills" (1992-2003) evidencia la seva elaboració pictòrica espontània i la seva recerca de grans formats; i un darrer capítol dedicat a la integració, en el context de la pintura, de diversos materials –tela, fusta, metall- que completen i perllonguen fora del límit del bastidor, l'expansió de la pintura entorn de l'individu com a eix de l'esforç i constant equlibri, temes pròxims a molt ciutadans d'avui.

Amb la seva renovació formal dels anys seixanta, junt a d'altres noms claus en el desenvolupament de la plàstica valenciana agrupats en aquell moviment de "crònica de la realitat", Artur Heras ens va obrir els ulls a una realitat plural i heterodoxa, més enllà de les rígides fronteres que acotaven l'expressió artística.

D'ençà, Heras ha transitat múltiples camins en què sempre s'ha mostrat audaç i valent per explorar els trets essencials del fet artístic. Així la seva obra es manifesta en diverses disciplines com pertoca a esperits indòmits que no deixen d'investigar en les múltiples vessants de l'experiència humana. La seva trajectòria professional constitueix un referent per a entendre l'evolució del panorama artístic de la capital del Túria de les últimes dècades on l'hem vist participar com a agitador cultural des de les seves responsabilitats de programador artístic en la Sala Parpalló i d'altres espais de la ciutat de València en l'etapa democràtica, i com a creador d'una fina i incisiva iconografia que ha actualitzat determinades fites de la nostra història i de la nostra cultura.

Durant tots aquests anys ha sabut mantenir un estil propi on els llenguatges figuratius s'enriqueixen amb textures i elements matèrics. En la seva peculiar aproximació al pop incorporà objectes d'arrel neodadaista i grafismes que adopten una nova significació al ser descontextualitzats i utilitzats pel seu poder de d'evocació davant una realitat múltiple i canviant. Les possibilitats semàntiques dels objectes escollits com ara els quaderns, el mateix llenç, els sobres de cartes, números i lletres, etc. es veuen reforçades per la ironia i la representació crítica de la ficció que defineix el fet de la creació plàstica. El seu univers temàtic juga amb un coneixement del poder de les imatges publicitàries i a través del trompe l'oeil incorpora l'àmbit tridimensional. Aquesta via d'experimentació es completa amb la seva vessant

escultòrica on obté uns resultats d'una gran capacitat expressiva amb una economia de mitjans per a destacar la força dels materials. En aquest camp ens trobem amb una subtil recreació del poder metafòric de determinats signes i elements de la cultura popular despullats d'allò més anecdòtic per a potenciar altres components més essencials i formals.

El treball d'Artur Heras ha anat així decantant-se cap a opcions i temes més personals que l'han conduït a una revisió personal de determinades figures de la cultura occidental contemporània (el cubisme, la Bauhaus, l'art soviètic –Tatlin-, l'aventura humana de la literatura representada en l'obra de Hemingway, Kafka, Pavese) elaborant un ampli ventall de recursos per a analitzar amb rigor conceptual, gran ironia i sentit crític la fortuna d'aquests símbols de l'escena actual. L'eloqüència de la seva figuració, el tractament plàstic i el domini del color defineixen l'aportació d'aquest artista que coneix profundament els recorreguts del pop, el surrealisme i el realisme, tot optant per una personal síntesi. En la seua pintura, en la seu escultura i en la seva faceta d'il·lustrador i dissenyador gràfic sempre s'ha caracteritzat per un estil directe i depurat, espontani, resultat d'una acurada posada en escena de temes i conceptes que ens acoten a un univers misteriós i complex. Amb el nou mil·lenni s'ha intensificat la seva activitat expositiva (Despulles –sala Bancaixa de València, 2000-, L'evidence éternelle al Centre d'Art Contemporani àcentmètresducentredumonde de Perpinyà, 2005, Pintat i expandit, Espai Alfaro-Hoffman, 2013, Fundació Chirivella Soriano de València, 2013, Quadern d'invocacions, Muro d'Alcoi, 2014) que començà allà pels anys seixanta i que continua bastint amb una praxi pulcra i magnètica alhora.

À cent mètres du centre du monde (www.acentmetresducentredumonde.com) està situat al número 3, de l' avenue de Grande Bretagne, 6600 de Perpinyà, a cent metres de l'estació, lloc emblemàtic de l'univers Dalí, en un antic magatzem rehabilitat, on es barregen les originals bigues de fusta amb el vidre i metall més actuals. Disposa de 1.400 metres quadrats d'espai d'exposició, tant en imponents volums com en espais més íntims organitzats en diversos nivells.

Fundat el juny de 2004, el Centre és una institució sense finalitat de lucre amb l'objectiu de promoure l'art contemporani en totes les seves formes. Ha presentat el treball d'artistes com Joan Barberà, Rafael Armengol, Artur Heras, Ben Vautier, Claude Viallat, Jean Le Gac, Guinovart i Adrià Pina, Antoine Giacomoni, Tony Bevan, Vincent Corpet o Manuel Boix... Mostra artistes d'orígens molt diversos, des del nivell local, nacional i internacional a través d'exposicions individuals i col·lectives.

El Centre té com a objectiu crear un espai acollidor, estimulant i educatiu per al públic a través d'un programa d'exposicions i diversos esdeveniments d'art, com ara conferències, tallers, concerts, presentacions, catàlegs, projeccions.

- *Sabadell obert 2013/14*

Del 18 de juny al 13 de juliol de 2014 al Museu d'Art.
MAS
Comissariat: Museu d'Art de Sabadell i Estruch
Organització: MAS
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades

Sabadell Obert es el títol del projecte de residències de treball i d'exposició endegat per la NauEstruch de la Fàbrica de Creació d'Arts en Viu L'Estruch i el Museu d'Art de Sabadell l'any 2012; específicament orientat al foment del teixit artístic sabadellenc.
Sabadell Obert és un instrument per donar suport a les pràctiques artístiques contemporànies i multidisciplinars a la nostra ciutat.

Al final de cada temporada, els projectes seleccionats en les dues convocatòries convocades i desenvolupats als tallers de la NauEstruch, es mostren al Museu d'Art de Sabadell en forma d'exposició col·lectiva.

Els artistes residents que van presentar els seus projectes eren:

- TASUTA SIMAN– ART DE DEIXALLES
Tasuta és un nom amazic i significa el canvi.
Amazic (ser lliure) és el nom dels originals pobladors del nord d'Àfrica als que la majoria de la gent coneix com a "berbers". Aquesta paraula és d'origen grec i significa "bàrbar", ja la van utilitzar els romans per a denominar la gent que no parlava de com ells, ni tenia la mateixa cultura.
La cultura i la civilització amaziga és una de les més Importants del mediterrani i forma part de la Història occidental. El territori amazic (Tamazga) s'estén des de la Mediterrània fins a les fronteres de l'Àfrica subsahariana i des d'Egipte fins a les Canàries. La invasió i el colonialisme (romans, fenicis, àrabs, europeus ...) va canviar el mapa del nord d'Àfrica.
TASUTA SIMAN és l'alter ego d'Ariadna Albareda
L'Ariadna Albareda ex-directora de Cactus Seny Gràfic, empresa de disseny que treballa per a organitzacions solidaries, va sofrir un aneurisma el 2011. Malgrat diverses lesions cerebrals, la seva memòria visual no va ser afectada i treballant des de diversos procediments artístics pot expressar records, vivències i pot recuperar en imatges el dia a dia.
Amb dificultats per a recordar els pensaments, els sentiments són l'eix fonamental de l'obra de l'Ariadna, que enamorada de l'alfabet i la cultura amazic, no perd ocasió per a difondre-la.
L'altre eix creatiu, es la recuperació de materials per a poder-los transformar creativament:
"Produïm "merda" constantment, envasos i caixes i trastos inútils que llencem, no quan es trenquen si no quan ens cansem d'ells. Escombraries i més escombraries... soterrarem el món amb brutícia.
Entre un lleu síndrome de Diògenes i una gran nostàlgia "ochentera", no podia llençar moltes coses, les guardava inútilment... fins que un dia vaig decidir enganxar-

les a unes fustes que tenia per casa (que tampoc havia llençat)... aquí va néixer el meu -Art de Deixalles- Material divers damunt superfícies estranyes."

- ORIOL ARISA.

RECONSTRUCCIÓ D'IMAGINARIS COL·LECTIUS

És un projecte que té com a objectiu recuperar i preservar la memòria de personatges populars. La intenció no és fer un recull d'històries de vida més o menys curioses o pintoresques, sinó intentar valorar les aportacions i la filosofia de vida d'aquests personatges per tal d'aplicar-les en el present.
En aquesta ocasió la investigació s'ha centrat en la figura d'Esteve Renom Escuder, més conegut com "El Rada" un inventor i mecànic que va viure al barri de la Creu Alta durant bona part del segle XX. Els seus invents van saber avançar-se al seu temps, i tot i que no sempre van funcionar com s'esperava, sempre van reflectir una estranya capacitat d'entendre i superar les necessitats econòmiques i materials de la seva època.
Finalment cal ressaltar que els materials i les entrevistes realitzades també són una bona mostra d'un llenguatge i una manera de viure força característiques de la nostra ciutat. Així doncs, resulta interessant haver realitzat una altra tasca de preservació de la memòria que inicialment no estava prevista en el projecte.

ART DE TROBADA

És un projecte de caràcter col·laboratiu, que es defineix com un node o punt de contacte entre els artistes sabadellencs i tothom qui estigui interessat en les arts visuals.
A través de la pràctica artística intercanviem coneixements i a la vegada rebem la col·laboració de col·lectius diversos. L'objectiu final és potenciar i donar visibilitat a la creació artística que es duu a terme en l'àmbit local. Per tal d'assolir-ho, s'aprofiten les eines que ofereixen les noves tecnologies (blogs, xarxes socials, etc...) i es té molt en compte la participació de les entitats i col·lectius presents al territori.
Durant el període de residència a l'Estruch s'han programat una sèrie de tallers teòrico-pràctics que han estat dedicats a analitzar la història de la pintura des del punt de vista tècnic. Així doncs, hem començat practicant amb les tècniques que s'utilitzaven a Egipte i a l'antiga Roma, i finalment ens hem endinsat en la tècnica del fresc tal com s'aplicava en el període del Quattrocento, per la qual cosa ens hem inspirat en l'obra "Madonna del Parto" de Piero della Francesca.
Tenint present l'objectiu del projecte, aquestes activitats també han servit per reforçar els nostres vincles i ens han engrescat a seguir treballant en aquesta mateixa línia.

- ANNA LLIMÓS VIDAL. SCREEN CAPTURES. NEW JERSEY TURNPIKE

A finals dels 70 Tony Smith realitza un viatge nocturn amb cotxe per una autopista en construcció dels afores de Nova York. Aquesta experiència estètica que Smith defineix com “la fi de l’art”, serà considerada l’origen del Land Art.
New Jersey Turnpike. Screen captures pren com a punt de partida l’experiència de Toni Smith per recrear-la a través de google street view. És possible trobar un espai per a la subjectivitat i l’experiència estètica en la banalitat d’un trajecte virtual per autopista?

La construcció dels paisatges virtuals està clarament condicionada pel moment en què es va fotografiar l'espai per a formar part de l'arxiu de google (el cel, la gent que passeja pels carrers, les activitats que s'hi fan, el trànsit que hi circula...). Com si es tractés d'un viatge qualsevol, al llarg del meu errar pel gran atles paisatgístic que és google street view he anat fent captures de pantalla i anotant les sensacions que percebia en un diari de viatge. Tot i el discurs hegemònic provocat per la captura automàtica d'imatges que ens ofereix google, és inevitable establir una relació amb les pròpies vivències personals. El trajecte s'acaba convertint en una experiència única carregada de significats a nivell personal.
L'exposició per al Museu d'art de Sabadell es conforma de quatre elements. D'una banda presento el text que he anat redactant al llarg del viatge, on he anotat les sensacions com també tot allò que em cridava l'atenció. D'altra banda, he recopilat una selecció de dibuixos i d'imatges que presento en format llibre d'artista. Aquestes captures de pantalla també les presento en format vídeo, on es pot veure el recorregut virtual des "d'algun punt de Meadows fins a Jew Jersey" i, per acabar, presento la composició d'una sèrie de set pintures a l'oli que volen servir com a diàleg respecte les reflexions de Tony Smith.
L'elaboració de les pintures vol reafirmar la pintura com a gènere artístic que perviu i que s'enriqueix de les noves maneres de percebre el paisatge contràriament a allò que Smith anunciava com a la fi de l'art. Aquestes pintures estan basades en captures de pantalla realitzades en el moment exacte en què m'aproximo al punt d'interès, creant així un conjunt d'imatges distorsionades pel moviment de la càmera. Tanmateix, la paleta de colors queda també definida per les sensacions percebudes al recórrer l'autopista New Jersey Turnpike, reforçant la subjectivitat i el sentit de "representació" en el sentit més estricte de la paraula.

- ONA MARCET. RECEPTACLES DE LA MEMÒRIA

El projecte és el començament d'alguna cosa. Un assaig. Una sèrie d'aproximacions cap un món personal que ja porto temps gestant. I que any rere any va evolucionant.
La idea en si mateixa no és fàcil de definir, ja que està creixent i intentant prendre forma d'una manera més sòlida de mica en mica.
A grans trets, la idea conceptual vindria a ser un "mapa" fictici del conjunt d'idees que en formen part: la qualitat estètica de lo sinistre, el món de lo monstruós i l'art outsider. També, i de forma més subtil, i en un substrat inferior, la memòria i el record.
Encara que d'entrada sembli que hi hagi massa temes diferents per a ser tractats en conjunt, des del meu punt de vista, crec que estan molt units entre sí, i que es necessiten els uns amb els altres per a que tinguin més sentit (en aquest cas).
Tampoc es tracten tots els temes amb la mateixa importància, ja que alguns són observats des de la superfície i d'altres amb més profunditat. Segons l'interès o la repercussió que tinguin per al projecte. Però cal tenir en compte en quin està. Investigació, experimentació i consolidació. S'està fabricant. Encara s'ha d'eliminar i perfilar el que no és necessari per al projecte.
A nivell temàtic, l'autora treballa amb fotografies antigues comprades en mercats de segona mà (retrats de desconeguts que m'inspiren algun tipus d'atracció). Seguidament, amb la impressió i la manipulació d'aquestes, sobre un acetat, apareixen com un ésser desdoblat a conseqüència de la doble o triple impressió solapada.
També treballa amb fusta. Amb la construcció de caixes de llum o de contenidors que emmarquen el retrat. I amb objectes trobats i/o comprats en mercats de segona mà, deixats, regalats....que es converteixen en caixes o contenidors per al retrat.

I tot plantejat com a una instal·lació
La idea seria la d'un conjunt bastant ampli de caixes. Amb un retrat (diferent) i una llum opaca dins de cadascuna d'elles. El conjunt visual formaria una espècie de cementiri i agrupació de records i memòries oblidades on els visitants podran imaginar les vides i comprendre la pròpia fragilitats de les seves.
I tot això per què? Amb quina intenció?
La intenció principal, és perpetuar en la memòria (físicament amb la caixa) el record fictici d'un ésser que ja ningú recorda, una imatge o un reflex d'ell, comprat a 0'20 €. Una vida molt comuna, molt poc important segons els paràmetres de la importància col·lectiva. Ja que fa reflexionar sobre el fet que moltes de les nostres propietats poden estar venudes, els nostres records i les nostres memòries que un dia van ser reals. El preu d'un record. Les nostres vides a canvi de diners, fins el final dels finals.
Al final, som el que es conforma a la nostra ment, a la nostra memòria. Però, potser necessitem elements materials que ens ajudin a ser recordats. I com abordar lo monstruós? Doncs des de la manipulació del propi record (o retrat) trobat. Desdoblant-lo, multiplicant-lo, creant accidents o deformant la pròpia imatge per donar-li un sentit més introspectiu i sinistre. És com si et poguessis posar a la pell de l'altre. A la seva via. A la seva soledat i absurditat absoluta.
I tot, des d'una perspectiva de respecte i amor cap els éssers marginals i incompresos. D'intent de comprensió, o altaveu dels oblidats. El respecte cap les vides completament insignificants i poc influents, que tenim o tindrem la majoria de nosaltres....

- *Joan Vila Casas. Viatges siderals*

3 setembre – 15 febrer 2015
MAS
Comissariat: Àlex Mitrani
Organització: MAS
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades
Amb catàleg

L'exposició de Festa Major d'enguany es dedicà al pintor Joan Vilacasas, possiblement un dels noms més representatius i internacionals de l'art de Sabadell. Fa gairebé deu anys, coincidint amb l'adquisició i el dipòsit d'una part del seu fons personal, el Museu va fer una primera exposició per mostrar aquesta col·lecció i, sobretot, donar a conèixer l'artista, dins i fora de la ciutat. En aquesta ocasió l'objectiu era fer un pas més i presentar Joan Vilacasas des d'altres punts de vista, més enllà de la seva trajectòria artística, i parlar de les seves dèries, de la seva pintura, de l'escriptura com a mitjà d'expressió...

El comissari va dissenyar un discurs temàtic en què s'anaven desgranant conceptes, idees, espais i elements que van formar part de la creació i de la vida de Joan Vilacasas.

Tots aquests raonaments, junt amb un seguit de documentació inèdita, es recullien en una publicació que, a banda del text principal del comissari i del catàleg de peces exposades, inclou també un text d'Enric Casasses sobre el Vilacasas escriptor.

La noció de viatge permetia abordar els fonaments de la poètica i la singularitat de Joan Vilacasas com a artista culte i popular alhora. El viatge somiat i la rebel·lió real articulen una estratègia crítica i creativa. Els objectes i l'obra literària de Vilacasas la manifesten.

En un poema que li va dedicar Pere Quart el 1950, just quan marxava a París, l'exhortava: "Joan Vilacasas / Fuig del país! / Deixa la vial, surt de les cases / salta la ratlla, vés a París". L'obertura a una societat altra, més lliure i culta, era la millor sortida per a l'artista inquiet. Vilacasas sempre va cercar certa perspectiva sobre la realitat. Les seves novel·les desenvolupen el tema de l'exigència ètica de l'artista, de la seva llibertat i autenticitat. Posa sobre la taula la pertinència d'una modernitat irònica i crítica alhora. Les Planimetries responen a aquesta necessitat de distància per a aproximar-se, de nou, al món. Segons el mateix Vilacasas, eren alhora una vista d'ocell (un enlairament, doncs) i una cal·ligrafia (una escriptura). Segons Rafael Santos-Torroella: "Les Planimetries de Vilacasas ens alliberen de la força de la gravetat; fan que ens sentim en un altre nivell i en una altra dimensió que els que habitualment ens encadenen".

El Seat 600 pintat com a planimetria parla de l'Espanya de l'època i del desplaçament. Però, a més, Vilacasas va fer dues sèries d'enorme originalitat, els Marcians i les Astrometries. Entre l'escultura i la joguina, evoquen irònicament la modernitat Pop de la ciència ficció i la conquesta de l'espai. La utilització d'un llenguatge tradicional i artesanal com la ceràmica pels Marcians esdevé manifestament paròdica, mentre que el recurs a l'assemblat i la reutilització de detritus tecnològics a les Astrometries i Naus remet a realitats tant actuals com simbòliques com la saturació tècnica, la pol·lució o el reciclatge.

http://www.vilacasas.org/

- *Mostrant col·lecció. Joan Vilatobà, fotografies. Cicle d'exposicions*

- Del 24 d'abril a l'11 de maig, *Joan Vilatobà, fotografies. Presentació.*
  Projecció d'una selecció d'imatges de les més de 2.100 plaques digitalitzades ordenades per temes, acompanyada d'una descripció de la col·lecció.
- Del 16 de maig al 15 de juny. *Joan Vilatobà, fotografies. Nu masculí.*
  Si l'anàlisi d'aquest fons ha aportat un tema inèdit del que fins ara coneixíem de Joan Vilatobà, aquest és la fotografia de nu masculí, un dels temes recurrents però menys coneguts de la història de l'art. En el marc de l'activitat "Descobreix la joia del museu" del Dia Internacional dels Museus.
- Del 19 de juny al 20 de juliol, *Joan Vilatobà, fotografies. El treball de l'escena.*
  Per arribar a fer una fotografia, Joan Vilatobà desenvolupava tot un procés creatiu: la selecció dels temes, la recerca dels models, la composició, les diferents proves, la selecció final i el positiu.
- Del 16 d'octubre al 16 de novembre, *Joan Vilatobà, fotografies. L'ofici de fotògraf*
  Més enllà dels temes i de tots aquells aspectes relacionats amb la dimensió de Joan Vilatobà com a fotògraf artístic, l'anàlisi del fons ofereix una visió molt completa de l'ofici de fotògraf a principis del segle XX. Les plaques parlen de la tecnologia, de l'estudi del fotògraf, de la tècnica fotogràfica, dels retocs i les adaptacions per aconseguir l'efecte desitjat, de les exposicions de fotografia artística, de com s'havia de guanyar la vida...

MAS
Comissariat i organització: Museu d'Art de Sabadell
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades

L'any 2011 la néta de Joan Vilatobà, Isabel Vilatobà, va cedir en dipòsit al Museu d'Art de Sabadell una part del fons personal del seu avi. Estava compost per 88 dibuixos i pintures de Joan i Màrius Vilatobà i 1832 negatius en placa de vidre de Joan Vilatobà, que se sumava al comodat ja realitzat l'any 1997 pel seu pare, Armand de 319 plaques i 99 positius d'època.

Durant aquests anys, tècnics de l'Arxiu Històric i del Museu d'Art de Sabadell han treballat conjuntament per inventariar, documentar, netejar, millorar l'estat de conservació, digitalitzar i iniciar l'estudi d'aquest important fons artístic i fotogràfic.

Tan bon punt es van començar a obrir les capses dels negatius, aparegueren noves informacions sobre Joan Vilatobà. Es sospitava, tal com ha succeït, que es descobririen fotografies inèdites, bé perquè no se'n conserva el positiu, o bé perquè mai es va arribar a fer; s'han pogut refer també les seqüències i les proves per a la creació de les fotografies més conegudes, especialment les escenes; fins i tot, s'han descobert nous temes i aspectes inèdits del treball d'aquest fotògraf sabadellenc. El resultat final d'aquest procés, com tant sovint passa amb els bons artistes, ha superat de llarg les millors expectatives.

La fotografia té un component de màgia i de misteri, potser per allò de que els negatius no són fàcilment identificables i han de restar ocults a l'espectador. Es considera obra acabada aquelles còpies en paper que el fotògraf va elaborar després de triar la composició i d'extreure'n el positiu amb una procediment concret. Hi ha, fins i tot, qui creu que són obra només aquelles còpies signades i entén la resta només com a provatura.
És per això que tenir l'oportunitat d'estudiar i fer les primeres anàlisis d'un fons d'artista és sempre un privilegi.

Els tècnics de l'Arxiu Històric de Sabadell han inventariat, netejat i fotografiat 2.151 negatius en placa de vidre. A continuació, els tècnics del Museu d'Art de Sabadell han fotografiat els 99 positius d'època i han documentat tots els negatius en placa de vidre, establint relacions tant amb tots els positius que conserva el Museu (incloent els arribats per altres fons), com amb altres obres d'art. També s'han aconseguit identificar alguns dels personatges fotografiats, gràcies a la documentació d'època, tant si es tractava de retrats d'estudi de personatges coneguts (artistes, músics, toreros, actors i actrius, etc.) com de persones de l'entorn familiar del fotògraf.

Per tots aquests motius, es va donar a conèixer la disponibilitat pública d'aquest fons després de les tasques de digitalització i de documentació portades a terme, amb l'objectiu que de mica en mica historiadors i investigadors vagin enriquint i millorant el coneixement que tenim d'aquest imprescindible fotògraf que és Joan Vilatobà.

S'organitzà un seguit de mostres de petit format, en total 4 mostres, que es van presentar a la saleta de l'antic menjador de la Casa Turull, a la planta baixa sobre aspectes generals o concrets d'aquest fons.

- *Balaguer. Consumismacions*

20 novembre – 11 gener 2015
MAS
Comissariat: MAS
Amb activitats pedagògiques i paral·leles associades

L'exposició continuava el cicle de mostres de petit format i de curta durada que el Museu d'Art de Sabadell ha iniciat aquest any. Sota el títol *En vitrina*, el cicle ensenya treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística de la ciutat.

La mostra presentava una sèrie d'obres al voltant d'un tema central, el de la bossa de paper; treballades per Josep-Enric Balaguer amb tècniques diverses, com són el dibuix, la pintura o la fotografia.

El mateix autor descriu "la bellesa de la bossa de paper tal qual i simplement com el que és, una bossa de paper amb les seves singulars formes i textures. Les bosses de paper ens permeten acumular qualsevol cosa al seu interior, poden contenir el que l'observador més desitgi, poden contenir els nostres somnis i satisfer els nostres anhels consumistes.
Les bosses de paper com a símbol consumista, com en una il·lusió (falsa percepció de la realitat), en aquest cas podem parlar de consumismació (falsa percepció de l'efecte de consumir). Podríem dir que la situació social actual és en part resultat d'una Consumismació portada a l'extrem, que l'expressió plàstica d'aquest extrem ens porta a la bossa de paper com a símbol Pop.

Josep-Enric Balaguer i Pelegrí. Nom artístic: Balaguer, és un pintor conegut pel seu estil realista, el seu estil es considera sovint hiperrealista. La seva activitat artística s'estén al camp de la fotografia.

Viu i treballa entre Gratallops i Sabadell, on resideix des de 1963.

3. Les itinerants

S'ha continuat la promoció i coordinació de les exposicions temporals de producció pròpia tant a espais de la nostra ciutat com en d'altres entitats del país.

Per l'any 2014 ha itinerat:

- *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941 – 2013*

24 de gener al 23 de març
A *À cent métres du centre du monde*, Perpinyà
Comissariat: Pilar Parcerisas
Organització: MAS
Amb el patrocini: Fundació Banc Sabadell
Amb catàleg

(Veure l'apartat de Xavier Oriach i Artur Heras del capítol d'exposicions)

4. Activitats de dinamització

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic .

- Activitats complementàries a les exposicions permanents i temporals programades durant l'any i al discurs propi del MAS, entre les que destaquem: Visites guiades, Presentacions, Taules rodones, conferències, Activitats familiars i infantils, Activitats dominicals, Fira, Itineraris, Tallers, Visites dinamitzades, entre d'altres.

- Esdeveniments ciutadans: Sant Jordi, Tallers per als casals d'estiu, Festa Major, Festes de Nadal. Tallers de Nadal, etc.

- Esdeveniments nacionals: Dia i Nit internacional dels museus, Jornades de Patrimoni, Dia Internacional de les persones amb discapacitat, entre d'altres.

- De col·laboració: activitats diverses amb d'altres entitats locals o nacionals, oferint els espais del MAS a aquelles entitats i institucions que els interessa programar activitats culturals d'interès general i que permeten dinamitzar i afavorir l'accés al museu de nous públics.

5.Altres col·laboracions

S'han continuat les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com amb entitats locals o nacionals per al desenvolupament de diferents accions.

- *Amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell*

- **Regidoria de cultura**

  - Amb l'Estruch. SABADELL OBERT.
  Tercera convocatòria de residències de treball per artistes sabadellencs i exposició final al museu. El Museu d'art forma part del jurat de selecció.

  - Escultures a la via pública
  Com és habitual, s'ha seguit col·laborant en la programació i coordinació de diverses tasques del programa d'escultures vinculat a la Regidoria de Cultura i d'Urbanisme, com és l'estudi tècnic i l'elaboració d'informes de conservació, restauració i ubicació, i el trasllat de la Campana d'Antoni Tàpies del pati del museu al Racó del Campanar.

  - Pati del Museu d'Art
  Durant l'any el pati del MAS ha estat utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com el Festival 30 Nits i la Festa Major.

- **Regidoria d'Educació. Participació en el Programa Ciutat i Escola**

Des del MAS s'ha continuat participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, així com en la inclusió de les activitats per escolars que fa el museu en la seva revista i en la pagina web. Tanmateix s'ha col·laborat en càlcul i en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, que ha participat a cada una de les activitats dels Museus Municipals de Sabadell.

- ***Regidoria de serveis socials. Dia de la discapacitat***

En el marc del Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat d'aquest 2014 el Museu d'Art de Sabadell ha programat activitats dirigides a persones amb discapacitat intel·lectual en col·laboració amb entitats de la ciutat.

Els dies 25 i 26 de novembre ja s'han dut a terme les primeres i al llarg del mes de desembre s'aniran fent les restants. Es tracta d'activitats tancades, adreçades a grups específics i molt reduïts, ja que la discapacitat intel·lectual necessita d'una atenció especial que és molt important que estigui vehiculada a través de les persones que habitualment hi treballen.

És el segon any que el Museu d'Art organitza activitats amb motiu d'aquest dia, dirigides especialment a persones amb dificultats d'accessibilitat.

Des de l'any 2012, la millora de l'accessibilitat és un dels objectius principals de la programació del Museu, que vol oferir recursos per a la integració social d'aquests col·lectius en la vida cultural de la ciutat, és el cas per exemple del recentment instal·lat mòdul multisensorial anomenat La mirada tàctil. Joan Vila Cinca o l'origen de l'art a Sabadell. La Mirada Tàctil és una iniciativa de la Xarxa de Museus Locals dels Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona, que compta amb l'assessorament de l'ONCE Catalunya, i té com a objectiu garantir l'accessibilitat cultural a tota la ciutadania. Els mòduls multisensorials La Mirada Tàctil són espais d'interpretació tàctil adreçats a tothom però especialment adaptats i dissenyats per a aquells visitants amb algun tipus de dificultat visual, ceguesa o mobilitat reduïda.

La bona valoració que tant l'entitat com el Museu van fer l'any passat han portat a repetir l'experiència amb el Centre Bauma, que pertany al grup Atendis. Durant tres dimarts consecutius, nois i noies d'aquest centre visiten l'exposició permanent del Museu de la mà d'una de les seves tècniques, centrant l'atenció en algunes de les obres, prèviament seleccionades, de temàtiques i materials diferents. Després es treballen alguns dels aspectes observats amb una de les educadores del centre especialitzada en arts plàstiques.

Amb l'Esplai Grandalla s'ha fet una dinàmica similar però aquesta vegada centrada amb les obres del grup Gallot, un dels exponents principals de la pintura d'acció a Catalunya. El Museu ha recollit una proposta d'un grup d'estudiants d'Educació Primària de la Universitat Autònoma de Barcelona, monitors d'aquest esplai, que estaven interessats a desenvolupar una experiència relacionada amb la didàctica de les arts visuals per a nois i noies amb discapacitat

intel·lectual. Amb la col·laboració del Museu, s'ha seleccionat un conjunt d'obres del grup Gallot, que ha estat present durant tota l'activitat, amb una breu introducció a aquest tipus de pintura que ha inclòs un passi de la filmació dels artistes del grup en acció. El contacte directe amb les obres i amb els seus materials són un dels punts forts de l'activitat, ja que els participants han establert un vincle molt directe que els ha ajudat a l'hora de fer les seves pròpies creacions.

En total, al final el Museu s'haurà fet accessible a una vintena de nois i noies de diferents edats i els haurà proporcionat una experiència enriquidora relacionada amb la cultura, el lleure i el seu propi enriquiment personal. Igualment, el Museu s'ha compromès amb altres col·lectius de la ciutat, adreçats a altres tipus de discapacitat, per poder-los oferir activitats adequades a les seves necessitats al llarg de 2015.

- *Amb entitats locals i nacionals*

➢ **Concurs de dibuix CASSA**

El MAS col·laborà, com és habitual, en els premis de dibuix per a infants de CASSA, en els quals participà Engràcia Torrella com a membre del jurat.

➢ **Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.**

El MAS participa a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus que la conformen, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

➢ **Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya**

El MAS col·labora amb el servei de museus elaborant enquestes, transmeten còpia del programa de documentació, entre d'altres....

➢ **Xarxa de Museus d'Art de Catalunya**

El Museu Nacional d'Art de Catalunya encapçala i articula aquesta Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, integrada pels museus següents: la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, de Vilanova i la Geltrú; el Museu d'Art de Girona; el Museu Episcopal de Vic; Museu Diocesà i Comarcal de Solsona; el Museu del Cau Ferrat, de Sitges; el Museu de la Garrotxa, d'Olot; el Museu d'Art Jaume Morera, de Lleida; el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal; el Museu de l'Empordà, de Figueres; el Museu de Reus; el Museu de Valls; el Museu de Manresa i el Museu d'Art de Sabadell.

Què és la xarxa de museus d'art de Catalunya?

El patrimoni artístic forma part del patrimoni cultural català i, en aquest sentit, ha de ser objecte de protecció, conservació, investigació i difusió per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Cultura.

La Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, va crear l'actual Museu Nacional d'Art de Catalunya, restablint la unitat de les col·leccions de l'antic Museu d'Art de Catalunya i del Museu d'Art Modern, i el declara Museu Nacional, esdevenint capçalera dels museus d'art catalans.

En la consciència que el Museu Nacional d'Art de Catalunya ha d'exercir de Museu Nacional, des de la complementarietat i la col·laboració amb la resta del territori, es considera que és la institució adient per a dur a terme la necessària coordinació d'un sistema que permeti reforçar i singularitzar els museus d'art del país.

El museu d'art de Sabadell coincideix en la necessitat d'articular una xarxa que permeti coordinar les polítiques de conservació, difusió i dinamització cultural del patrimoni artístic que gestionen. El Departament de Cultura, com a òrgan encarregat per la Llei de difondre el patrimoni cultural, ha de ser part activa en la difusió d'aquest patrimoni, mitjançant actuacions de foment i a través del Museu Nacional.

A banda dels museus membres de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, es crea la figura del "museu col·laborador", per a totes aquelles institucions museístiques inscrites al Registre de Museus de Catalunya que ja pertanyen a altres xarxes nacionals de museus o aquelles institucions que manifestin la seva voluntat de participar de forma puntual de les activitats de la Xarxa.

Els objectius principals en el desplegament de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya han de ser la millora de la gestió de les col·leccions, la millora dels equipaments i el desplegament de programes de treball conjunts, dins del respecte de la missió específica de cada museu.

Les actuacions a dur a terme en relació amb el patrimoni artístic es definiran mitjançant programes que s'aprovaran anualment i que es regiran per una política unitària, tot respectant la diversitat de cadascun dels museus que composen la xarxa.

Aquests programes incidiran en la qualitat dels equipaments, les pràctiques professionals i les activitats i serveis; en la documentació i conservació de les col·leccions; en campanyes de difusió a través de les respectives webs de les institucions signants, entre d'altres.

El Departament de Cultura, mitjançant el Museu Nacional, articularà mesures de protecció del patrimoni, difusió, formació i dinamització territorial del patrimoni artístic contingut en els museus que composen la Xarxa, que disposarà d'una dotació atorgada per aquell. La distribució dels recursos es farà en base a criteris establerts de comú acord i per a projectes d'interès general.

Els centres que integren la Xarxa, juntament amb el Museu Nacional, elaboraran anualment una proposta d'actuació que comprengui els projectes a realitzar l'any següent.

- **Aula universitària de la gent gran**

  El Museu d'Art de Sabadell està atent per arribar als interessos dels diferents tipus de persones i de públic, així ha col·laborat en l'organització de dues xerrades sobre l'art sabadellenc, a càrrec de Maia Creus, historiadora de l'art, previstes per al mes de gener del 2015.

  L'Aula d'extensió Universitària de Sabadell, per a la Gent Gran, és una associació sense ànim de lucre fundada el 2006, amb l'objectiu de difondre la cultura a la gent gran de la ciutat de Sabadell, dins l'àmbit universitari.

  Per aconseguir aquest objectiu, l'Aula organitza un programa de classes setmanals i un seguit d'activitats culturals complementàries.

  Actualment l'Aula compta amb uns 1257 socis, que assisteixen regularment a les classes programades.

- **Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat**

  Tecla Sala i el Museu d'Art de Sabadell han cooperat per la producció de l'exposició *Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès, que es va presentar al centre d'art de l'Hospitalet del* 21 de març al 21 de juliol del 2013, i que es presentà al Museu d'Art de Sabadell, l'any 2014.

  Veure exposicions temporals

6. Publicacions

Les noves publicacions editades i/o distribuïdes durant l'any 2014 des del MAS han estat les següents:

- *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941 – 2014.* Catàleg a cura del Museu d'Art de Sabadell
- *Antoni Marquès. Manual de resistència i acció.* Catàleg a cura de Tecla Sala. L'Hospitalet
- *Joan Vila Casas. Viatges siderals.* Catàleg a cura del Museu d'Art de Sabadell
- *Revista Arraona.* Amb l'Arxiu Històric i el Museu d'història de Sabadell

7. La comunicació

Durant el 2014 s'ha continuat treballant per millorar la comunicació de les exposicions i activitats programades pel MAS, a través de diverses accions:

- *Facebook del MAS*. S'ha obert un compte específic per al Museu d'Art qmb l'objectiu d'informar de les activitats que el Museu d'Art de Sabadell organitza, així com d'altres notícies d'interès o suggeriments culturals.

- *Manteniment de la pàgina WEB dels MMS.*

- *Elements de difusió:* S'han continuat el elaborant els materials de difusió, ens referim a la postal, punt de llibre i fulls de sala de les exposicions temporals

- *Mitjans de comunicació:* S'han continuat elaborant els dossiers i materials necessaris per als mitjans de comunicació existents, premsa, ràdio i televisió.

8. Programa pedagògic

Durant l'any 2014 s'ha seguit dedicant especial atenció a la vessant educativa en tots els àmbits de la programació, des de la mateixa concepció de les exposicions, permanent i temporals, passant per la recerca de temes d'interès, fins a la diversificació de l'oferta de les activitats paral·leles i de dinamització, amb l'objectiu d'arribar i d'interessar a tot tipus de públic.

Ja hem comentat en els programes d'actuació d'anys anteriors la necessitat d'una revisió periòdica de l'oferta existent així com d'un plantejament de nous continguts i propostes (com són la definició d'un discurs general, què volem explicar?, a qui volem dirigir-nos?) i de les accions ja portades a terme.

L'oferta d'activitats didàctiques permanent del MAS es centra, bàsicament, en el *públic escolar*. S'ofereixen un seguit d'activitats - visites guiades, visites dinamitzades, tallers i itineraris - per a diferents nivells educatius, que persegueixen objectius diversos, bàsicament centrats en la divulgació dels continguts històrics i artístics propis del museu, i també en el contacte directe i la contemplació de les obres artístiques exposades.

Es prioritza també l'atenció al *públic familiar.*

Val a dir que en els darrers anys els *Tallers de Nadal i de Festa Major* s'han programat específicament per a les famílies, a partir de l'oferta escolar existent o encarregant nous materials i tallers de les exposicions temporals i permanents.

El *públic adult* gaudeix d'una oferta, depenent de la programació i els recursos disponibles, entre setmana i els caps de setmana, amb conferències, presentacions, cursos, visites guiades, itineraris, etc.

Actuacions

Pel que fa a l'oferta permanent per a grups escolars i d'altres grups, i seguint els objectius programàtics, durant els cursos passats, l'empresa Recrea s'ha fet càrrec dels monitoratges, s'han revisat els continguts de totes les activitats per adequar-se a la definició de les diverses tipologies citades així com per als segments de públics, cadascuna de les activitats ha de seguir una estructura de continguts, que s'ha recollit un guió escrit, així com amb quaderns didàctics i material de treball complementari.; al mateix temps s'ha detectat quins d'aquests segments de públic i continguts cal reforçar i prioritzar .

Pel que fa a l'espai permanent Familia'RT, durant l'any 2014 s'ha recuperat com un espai de trobada i de participació per potenciar la creativitat de petits i grans i la interrelació entre ells, amb una proposta de programació estable educativa i lúdica, complementària de l'exposició permanent i les temporals, que tothom pugui fer d'una manera autònoma, durant tot l'horari d'obertura dels museus; Familia'RT es concep con un espai de difusió de petit format, que pot formar part de l'aula didàctica o puntualment al mateix espai expositiu.

Durant l'any s'han reforçat els continguts i materials de l'espai, així com la seva difusió.

El portafoli d'activitats per a grups és:

	Durada	**A qui s'adreça**
Visites guiades*		
Coneix el MAS i la Casa Fàbrica Turull	1h 30	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Coneix la Casa Fàbrica Turull	1h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Museu d'Art de Sabadell. Artistes, obres i vivències	1h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Museu d'Art de Sabadell. Una institució amb història	1h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941-2013	1h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Exposicions temporals	1h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Activitats dinamitzades		
Paraules amagades petit*	1h	2n Ed. infantil i inicial d'Ed. primària
Els Turull reben visites	1h 30	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
L'estudi d'un quadre. El Corpus de Sang	1h 30	superior de primària, ESO, batxillerat, FP i adults
Paraules amagades. Art i llenguatge	1h 30	mitjà i superior d'Ed. primària, ESO, batxillerat, FP i adults
Itineraris*		
El Modernisme a Sabadell	2h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Reixes i Rajoles. Arquitectura i ornamentació	2h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Escultures al carrer	2h	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Tallers		
Mira qui et mira petit	1h	2n d'Ed. infantil
Fes visible l'invisible petit	1h	2n d´Ed. infantil
Fes visible l'invisible	1h 30	inicial i mitjà d'Ed. primària

9. Dades d'assistència

ANY 2014	INDIVIDUALS Visitants	EN GRUP Núm. grups	EN GRUP Visitants	TOTAL
gener	154	*19*	442	596
febrer	439	*9*	196	635
març	440	*16*	360	800
abril	317	*14*	343	660
maig	4425	*26*	621	5046
juny	386	*6*	144	530
juliol	1105	*2*	50	1155
agost	40	*0*	0	40
setembre	13919	*0*	0	13919
octubre	280	*6*	153	433
novembre	408	*14*	385	793
desembre	264	*4*	98	362
TOTAL	22177	*116*	2792	**24969**

MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL (MHS)

Programa de fons

Objectius.

La bona gestió de les col·leccions del fons és l'eina bàsica i fonamental que permet al museu una posterior activitat de divulgació científicament rigorosa.

En aquesta gestió hi intervenen diferents apartats: l'ingrés de nous objectes, el registre i documentació, la conservació preventiva, la restauració, el correcte emmagatzematge i el moviment d'objectes.

Actuacions.

Ingrés de nous objectes

- Donacions.

  Com és habitual al llarg de l'any 2014 el MHS ha rebut nombrosos oferiments de donació de particulars i/o entitats, des del Museu s'han atès tots aquests oferiments, i segons les característiques de representativitat i importància històriques s'han acceptat els següents:

  - Cardadora manual, primera meitat del segle XX
  - 1 reixa decorativa de finestra d'interior d'habitatge, del primer terç del segle XX
  - Tovalla de combregar, brodada i amb aplicacions de puntes de coixí, finals del segle XIX, principis del segle XX
  - Estola Mortuoria de l'antiga *Mutua socorrista auto-motorista* de Sabadell, dècada de 1940

Documentació.

S'han registrat i documentat els nous ingressos. S'ha continuat efectuant nova documentació del fons de la Indústria tèxtil llanera incidint en els mostraris tèxtils i de tintoreria. Així mateix s'ha continuat efectuant revisió de la documentació ja existent.

En total s'han documentat 156 nous objectes

Accessibilitat al programa documental Museum Plus

S'ha pogut comptar amb un programa sincronitzador del Museum Plus que ha permès realitzar les tasques de documentació dels objectes ubicats al magatzems amb un ordinador portàtil

La conservació preventiva i la restauració.

Una bona conservació preventiva va lligada a diversos factors:

-Un correcte emmagatzematge,

Cada una de les més de 20.000 peces del fons han de tenir un lloc assignat i referenciat. Per això, al llarg de 2014 s'han seguit les tasques setmanals periòdiques en els magatzems del c. Agricultura i La Nau per tal d'assolir aquesta premissa. En

aquestes tasques hi han incidit directament els nous ingressos que hi ha hagut i a la nova documentació que s'ha efectuat.

-Paràmetres climàtics,
S'ha continuat amb la medició dels paràmetres d'Humitat relativa i temperatura, tant al magatzem del c. Agricultura com en algunes sales del Museu, on hi ha instal·lats aparells mesuradors-enregistradors. Aquestes mesures es llegeixen mensualment i es custodien en l'Arxiu de dades climàtiques del museu

-Restauració
S'ha continuat, també, el programa de restauració dels fons, aplicant els següents criteris:

Manteniment dels objectes del fons, enguany s'ha restaurat el següent objecte:

- Urna de ceràmica a mà

La restauració ha anat a càrrec de l'OPC de la Diputació de Barcelona

<u>El moviment d'objectes.</u>

S'ha continuat atenent i gestionant les demandes de préstec temporal d'objectes del fons que es puguin produir per part d'altres institucions i/ o entitats. La finalitat d'aquests préstecs poden ser per formar part d'exposicions temporals, o bé per estudi i/o anàlisi.

A la Fundació Bosch i Cardelllach, per l'exposició **L'Aplec de la Salut en el fons de la Fundació Bosch i Cardellach**

- Bol de terra sigil·lada (número d'inventari 318).
- Gàbia d'aviar coloms (número d'inventari 13808).
- Còpies fotogràfiques emplafonades sobre la temàtica de l'Aplec, que havien format part del muntatge de l'exposició "300 anys de l'Aplec 1697-1997":

  - Aplec de 1991 *Comparsa gegantera davant de l'Ajuntament* (autor: Pere Monistrol)
  - Aplec de 1991 *Xanquers ballant a la plaça sant roc*
  - Aplec de 1910. *Ballant una sardana* (autor: desconegut/Col·lecció d'Antoni Grau)
  - Aplec de 1920. *La processó de la imatge de la Mare de Déu de la Salut passant pel costat del Santuari, abans de les reformes del cambril* (autor: desconegut/Família Tarruell)
  - 3 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, pujant per l'actual Passeig de la Revolució* (autor: desconegut/AJA)
  - 3 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, pel carrer Creueta* (autor: desconegut/AJA)
  - 11 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, per la plaça Sant Roc* (autor: Carlos Pérez de Rozas/AJA)
  - CL 01082 Aplec de 1987 *Celebració religiosa al Santuari* (Autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
  - Aplec de 1917 *Ambient festiu del dilluns al pla de la font de la Salut sota la serra de Sant Iscle* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
  - Aplec dels anys 20. *Gent passejant* (autor: desconegut/AHS)

CL 01081 Aplec de 1985 *Pujant les escales cap a la Salut* (autor: P. Farràn/AHS)
- CL 01031 Aplec de 1944 *Carruatge guarnit per al concurs de carros enramats* (autor: desconegut/AHS)
- *L'Aplec vers el 1900* (autor: Francesc Pulit i Tiana/AHS)
- Aplec de 1917 *Jugant a la gallineta cega* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
- Aplec de 1940 *Grup de noies fent-se un retrat al costat del santuari* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
- CL 01079 Aplec de 1982 *Menjar al camp* (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- CL 01084 *Pont de la Salut ple d'automòbils pujant cap a l'Aplec.*
- CL 01048 Aplec de 1982 *Funció de teatre a La Faràndula* (autor: P. Farrán /Diari de Sabadell)
- L'APlec vers 1900 (autor: desconegut/AHS)
- CL 01039 L'Aplec vers 1900 *Gent passejant i xerrant per la fira, al Passeig de la Salut* (autor: desconegut/AHS)
- CL 01038 L'Aplec vers 1900 *Gent passejant i xerrant per la fira, al Passeig de la Salut* (autor: desconegut/AHS)
- CL 01064 Aplec de 1975 *Grup de noies mentre són retratades a la fira, davant del Santuari* (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- Aplec de 1995 (autor: desconegut/Montepio de conductors de Sabadell)
- Aplec de 1996 (autor: P. Farràn/Montepio de Conductors de Sabadell)
- CL 01049 Aplec de 1982 (autor: P.Farrán/AHS)
- CL 01083 Aplec dels anys 80 (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- Aplec de 1988 (autor: Pere Monistrol)

Al Museu de Gavà, per l'exposició ***La fotografia d'estudi a Gavà. Quan anàvem a cal retratista***

- Objectiu (núm. de registre 16091)

Al Museu de Mataró per formar part de l'exposició ***Mataró 1714. Entre dos mars i dues corones***

- Canó (núm. de registre 4936)

El MHS (OAMA) ha cedit en comodat a Promoció Econòmica de Sabadell SA set aparells elèctrics procedents de l'empresa ABB, perque siguin exposats de manera permanent al recinte de Fira Sabadell; edifici dels anys 40 que originàriament ocupava l'empresa ABB.

Biblioteca

Durant l'any 2014, s'ha continuat amb les actuacions habituals de manteniment, catalogació de noves entrades a l'hemeroteca, ordenació i consulta de la biblioteca del MHS. Aquest manteniment i gestió de la biblioteca és imprescindible per tal que arribi a esdevenir una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica patrimonial i local.

Programa de recerca

Objectius

Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MHS, siguin les col·leccions, els punts patrimonials o temes d'arqueologia, d'història, de memòria històrica d'interès local.

Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.

Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.

Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.

Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic dels museus per a treballar específicament els aspectes d'història i de patrimoni.

Participar activament a la taula de Patrimoni

Assessorar i col·laborar en els projectes d'interès comú de l'Oficina de Patrimoni.

Actuacions.

Projectes de recerca.

S'han seguit atenent les demandes d'estudi sobre fons dels museus que fan investigadors i/o institucions externes. Com ja és habitual, a través dels historiadors de l'equip tècnic del MHS o a través d'estudiosos externs, s'han dut a terme totes aquelles recerques que tinguin interès . Destaquem els següents projectes específics realitzats per a l'any 2014:

Recerca arqueològica

En el marc del projecte "**Aproximación a las primeras comunidades neolíticas del NE peninsular a través de sus prácticas funerarias**" que porta a terme el CSIC, dirigit per Juan F. Gibaja Bao, diversos investigadors del projecte han realitzat sengles estudis:

- Alba Masclans Latorre i Millan Mozota Holgueras l'estudi funcional de les destrals polides dels jaciments de la Bòbila Madurell i de Can Gambús, emprant microscopi i lupa binocular; així mateix efectuen escannejos en 3D per fer estudis de morfologia.
- Xavier Terradas ha efectuat una espectrometria de massa de 3 peces tallades sobre obsidiana, identificades recentment, a la Bòbila Madurell, per determinar l'origen geogràfic de la matèria primera. Aquesta anàlisi s'ha efectualt a l'institut Jaume Almera del CSIC. I ha donat com a resultat que provenen de Sardenya, del Monte Arci, igual que les altres peces d'obsidiana conegudes a catalunya, 4 de les quals formen part del fons del MHS i que van ser analitzades per Bernard Gratuze a l'Institut de Recherche sur les Archéomatériaux-Centre Ernest Babelon / CNRS-Université d'Orléans, l'any 2011

- Arrel d'aquest projecte s'han publicat diversos articles en els quals s'estudien peces que custodia el MHS:

  - "*New finds of obsidian blades at Neolithic sites in north-eastern Iberia*", a càrrec de Juan F. Gibaja, Paloma González, Araceli Martín, Antoni Palomo, M. Àngels Petit, Xavier Plasencia, Gerard Remolins i Xavier Terradas, a la revista *Antiquity Journal*. En aquest estudi s'han analitzat dues peces procedents dels fons del jaciment de la Bòbila Madurell Sud que custodia el MHS.

  - "*Les pratiques funéraires dans la nécropole néolithique de Can Gambús-1 (Sabadell, Espagne) : de la préparation du corps à la fermeture de la tombe*", a càrrec d'Allièse, F., Roig, J., Coll. J. M., Subirà, M. E., Ruiz, J., Chambon, P. i Gibaja, J., a la revista francesa *Bulletin de la Société préhistorique française*, t. 111, núm. 3, p. 453-468.

- Núria Villena Mota, paleoantropòloga de l'INRAP (Institut National de Recherches Archéologiques Préventives) de França, està estudiant les cremacions de la necròpolis de Can Piteu

- Carlos Lalueza Fox de l'Institut de Biologia evolutiva (CSIC-UPF) i Tona Majó, arqueoantropòloga, han pres mostres d'una selecció d' esquelets humans de Can Roqueta II, per un estudi d'ADN en el marc del projecte d'investigació sobre la població prehistòrica d'Europa, dirigit pel professor David Reich de la Universitat de Harvard i del Broad Institute d'Estats Units.

Seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten patrimoni històric i arquitectònic

S'ha assistit a les visites de seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten edificis amb interès històric i arquitectònic, convocades per l'oficina de patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell i en el marc del protocol d'actuació i de gestió municipal del PEPPS i del PEIPU, amb la finalitat de recopilar informació útil per als fons i les línies de recerca dels MHS.

Gestió de l'arqueologia i del patrimoni al territori

El MHS participa i es coordina amb el Departament d'Urbanisme (Oficina de patrimoni) i el Departament de Cultura de la Generalitat de Generalitat de Catalunya en la gestió de les intervencions urbanístiques i arquitectòniques que afecten els béns catalogats en el PEPPS: edificis històrics, espais històrics i espais d'expectativa arquelògica amb l'objectiu d'aportar els criteris tècnics necessaris per a contribuir al correcte coneixement del patrimoni i de la presa de decisions.

Seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten espais d'expectativa arqueològica.

S'ha assistit a les visites de seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten les àrees d'expectativa i de protecció arqueològica del municipi, en coordinació amb l'Oficina del patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell, i se n'ha fet el seguiment tècnic oportú, amb la finalitat de recopilar informació útil per als fons i les línies de recerca del MHS.

Al llarg de l'any s'han fet gestions i el seguiment tècnic d'un total de 21 projectes i s'han realitzat 12 intervencions arqueològiques:

- Projecte executiu de Reforma de la Cuina de *l'Edifici Taulí* (Corporació Sanitària Parc Taulí).
- *Carrer de Convent, 23* (febrer).
- *Carrer de Convent, 28* (febrer).
- *Carrer de la Rosa, 26* (febrer).
- *Hangars de la masia de Can Moragues* (març i maig).
- *Carrer de Les Valls, 11 / c. de Jesús* (abril-juliol).
- *Passeig de la Plaça Major, 29* (octubre).
- *Carrer d'Alemanya, 60 / Vapor de ca l'Escardat / M. Bosser,* SA (octubre-novembre).
- *Carrer Sant Feliu, 10-14 / Despatx Corominas (juny).*
- *Racó del Campanar-Urbanització del Passeig de la Plaça Major i entorns, fase 2, sector 1* (gener-març).
- *Plaça de les Marquilles, 1* (juliol).
- *Can Roqueta-Carrer de ca n'Alzina, 71* (juliol).
- *Carrer Sant Joan, 12* (maig).
- *Mur de tanca al cementiri de Sant Julià d'Altura* (novembre).
- *Sant Pau de Riu-sec-Parcel·la d'equipaments* (octubre-novembre).
- *Passeig Plaça Major-Mestre Rius* (març-abril).
- *Carrer de Montserrat, 73/ Vapor de ca l'Escardat / M. Bosser, SA* (febrer i maig-juny).
- *Carrer de l'Escola Industrial, 11* (octubre).
- *Carrer de la Creueta, 57* (novembre).
- *Sant Nicolau* (desembre).
- *Carrer de la Font Nova, 35-39* (desembre).

L'equip tècnic del MHS ha realitzat diverses visites d'obra, n'ha valorat i/o emès diferents informes sobre projectes d'intervenció i/o d'eliminació, cobriment o conservació de restes arqueològiques, i ha participat en diferents tipus de reunions tècniques de treball amb les direccions arqueològiques, tècnics municipals (Oficina de Patrimoni, Obres Públiques), arquitectes, promotors i propietaris.

Cuniculus romà de Can Gambús i restes de la garita de vigilància de la Guerra Civil

Es manté el treball tècnic entre el MHS i l'Oficina de Patrimonien relació al tema del tractament patrimonial i recuperació d'aquests dos elements arqueològics (una mina subterrània d'aigües, d'època romana, i les restes de la garita de vigilància de la Guerra Civil que es conserven en la part alta del parc), per tal de rehabilitar-lo, senyalitzar-lo i integrar-lo urbanísticament al parc de Can Gambús. Mentre que el *cuniculus* romà no està en risc de deterioriament, les restes de la garita estan en un estat molt degradat

El dibuix gràfic d'aquesta intervenció està en mans de la Junta de Compensació de Can Gambús i encara resta pendent que es faci lliurament del projecte arquitectònic i d'altra documentació al respecte.

Pla Director de les actuacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec

Al llarg d'aquest any l'equip del MHS ha treballat conjuntament amb l'Oficina de Patrimoni i el Departament d'Urbanisme en l'elaboració del document de treball "Parc Cultural de Sant Pau de Riu-sec", per tal de guiar les actuacions urbanístiques i de caràcter patrimonial pendents en aquesta illa d'equipaments. Aquest document consta dels següents punts:

Antecedents.
El lloc. Gestió urbanística.
Ordenació dels espais.
    Espais patrimonials.
        Valors culturals.
        L'església i la rectoria.
        El jaciment arqueològic.
        La masia de Can Borrell.
    Zona verda.
Proposta d'intervenció.
Proposta de gestió del Parc Cultural de Sant Pau de Riu-sec.
Estudi financer.

En aquesta línia, finalment, s'han dut a terme les següents actuacions de recuperació patrimonial d'aquest paratge històric i arqueològic:

- Construcció de la tanca perimetral del jaciment arqueològic.
- Urbanització de la zona verda a l'entorn de l'església i la masia de Can Borrell: camins, mobiliari, arbrat, etc.
- Reparacions de la teulada i d'alguns tancaments de l'església i de la rectoria, i reparació de la instal·lació elèctrica i d'altres elements dels interiors (paviments, portes....) de l'església, malmesos per diferents actes vandàlics dels darrers anys.
- Neteja de l'entorn.

Aquestes actuacions han anat a càrrec de la Junta de Compensació del Pla Parcial de Sant Pau de Riu-sec i al llarg dels mesos de setembre i desembre s'hi han efectuat diverses visites d'obra.

Altres fets relacionats amb aquest programa d'actuacions a l'entorn d'aquest conjunt patrimonial han estat:

- El 7 d'abril vam atendre una visita del professor Alberto Lòpez Mullor i l'alumna de màster Laura Senserrich, per un treball de recerca sobre l'arqueologia de l'arquitectura, de l'església de Sant Pau de Riu-sec. Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana de la UAB, Grua d'Arqueologia.

- El 4 de juliol vam rebre la visita de Joan Gómez Pallarès, director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica de Catalunya.

- El MHS ha efectuat gestions per demanar pressupostos a empreses especialitzades en restauració per fer front a la restauració i consolidació de

les restes arqueològiques malmeses a l'interior de l'església. Al respecte s'han iniciat converses amb la Departament de Cultura de la Generalitat (Servei d'Arqueologia i de Paleontologia, Serveis Territorials de Cultura) per tal de planificar diferents aspectes de restauració d'aquests elements.

- També s'ha endegat el procés de valoració i planificació per reposar els elements de museografia (plafons informatius) destruïts per vandalisme a l'interior de l'església, i s'ha encarregat la seva producció i instal·lació a l'empresa Magem Torrella Associats.

Taula de patrimoni

Al llarg de l'any 2014 la direcció i l'equip tècnic del MHS han participat en les taules de patrimoni que han tingut lloc al Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament, coordinades per l'Oficina de Patrimoni:

S'han tractat, entre altres, els següents temes patrimonials d'interès, relacionats amb diversos projectes de rehabilitacions, reformes i altres obres que afecten a edificis catalogats en el PEPPS així com també intervencions en Espais d'Expectativa Arqueològica, i d'altres consideracions entorn l'estat de diferents béns i espais d'aquest catàleg:

- Rehabilitació de la caseta del vigilant del Cementiri de Sabadell.
- Projecte d'edificació al carrer de Sant Feliu, 10-14 (Despatx Coromines).
- C. de tetuán, 16 (rengle).
- C. del Convent, 61 (Casa Trullàs).
- Via de Massagué, 42 (edifici d'habitatges d'en Boi Ventura).
- Estudi històric i proposta d'ordenació Pla Especial Ca n'Alzina.
- Esfondrament accidental del despatx Fermí Abad, carrer de Montserrat, 71.
- Edifici de la Caixa de Pensions (carrer del Pedregar, 6).
- Casa i magatzem Selvas (carrer de l'Illa, 41).
- Estudi històric de la fàbrica Artèxtil i modificació puntual del Pla General d'Ordenació de Sabadell.
- Edifici de l'Energia – Subestació Tranformadora de Sabadell (carretera de Prats).
- Carrer de la Creueta, 90-92 (façana).
- Carrer de Garcilaso, 102 (reforma d'habitatge).
- Col·legi Sagrada Família (nova porta a la tanca).
- Edifici plurifamiliar carrer de Les Valls, 11 – cantonada amb carrer de Jesús (projecte).
- Carrer Duran i Sors, 55 (reforma habitatge).
- Xemeneia del vapor de ca l'Escardat (projecte rehabilitació).
- Carrer de l'Escola Industrial, 18 – Casa Manent (restauració façana).
- Plaça de Sant Roc, 20 - Edifici Banc Sabadell (instal·lació caixer automàtic).
- Sant Pau de Riu-sec (projecte d'urbanització illa d'equipaments).
- Sant Julià d'Altura (mur tanca antic cementiri).
- Rambla, 143-151 – Casal del Centenari (neteja façana).
- Edifici Ajuntament (reformes coberta).
- Carrer Torras i Bages, 1 (reforma coronament façana).
- Carrer Sant Antoni, 31-33 (enderroc parcial pati interior).

Altres

- Seguiment d'obres de reformes i d'enderrocs.

S'han efectuat visites d'inspecció a diversos edificis amb llicència d'obres de reformes i d'enderroc, de forma coordinada amb l'Oficina de Patrimoni del Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament, per tal de documentar possibles elements d'interès històric, arquitectònic i/o museístic:

- *C. de Sant Antoni, 7-9*
- *Carrer de la Riera Alta, 3 / carrer de la Riera Baixa, 6*
- *Raval de Fora, 10 / carrer del Convent, 9*
- *Carrer Major, 116*
- *Carrer de Gràcia, 33*

- Altres projectes urbanístics

- *Via de Massagué, 16-22*

Senyalització de les xemeneies

El MHS ha fet el seguiment i la inspecció ordinària de l'estat de senyalització de les xemeneies que disposen de tótem o placa identificatius.

El mes de maig es va resoldre una incidència a la placa de la xemeneia de ca l'Estruch (plaça de Lluís Casassas) que havia estat malmesa per la base. Va ser reparada.

El mes d'octubre es va retirar la placa de la xemeneia de Garriga Germans situada a la plaça Beatriu de Dia, perquè havia estat trobada arrencada de la base. Queda pendent la seva reparació i recol·locació.

Recerca històrica

Com ja és habitual, a través dels historiadors de l'equip tècnic del MHS o a través d'estudiosos externs, s'han dut a terme totes aquelles recerques que s'han centrat en la història local o en el nostre patrimoni històric. Destaquem els següents projectes específics realitzats per a l'any 2014:

La beca Miquel Carreras.

L'Ajuntament de Sabadell, la Fundació Bosch i Cardellach i la, llavors, Obra Social Caixa Sabadell van convocar la Beca d'Història Local Miquel Carreras (VII edició). Aquesta beca, de caràcter biennal, té per objectiu promoure la investigació de la història de Sabadell en els àmbits i períodes més desconeguts, per tal de millorar el coneixement sobre la ciutat, incentivar-ne la divulgació i ampliar la historiografia local.

Les Bases i la Convocatòria de la 8a beca es van aprovar en sessió de la Junta de Govern Local en data 21 de novembre i es van publicar en el DOPB l'11 de desembre de 2014. La temàtica per a la 8a convocatòria és "La història de Sabadell en qualsevol dels seus períodes".

- La revista *Arraona*

El MHS de Sabadell ha continuat col·laborant i participant en la coedició, junt amb l'Arxiu Històric de Sabadell i el Museu d'Art de Sabadell, de la revista d'història local *Arraona*, amb l'objectiu d'oferir un mitjà de dinamització i difusió de totes

aquelles recerques d'interès local, des de qualsevol àmbit. L'equip tècnic del MHS ha coordinat tècnicament el dossier monogràfic "A l'entorn del 1714. Sabadell / Barcelona / Catalunya", ha participat en la coordinació editorial del número sencer, ha realitzat alguna de les ressenyes bibliogràfiques i ha aportat continguts de recerca propis al número 34 de la revista:

- Isabel Argany (MHS), "*Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1905-2004).* Al voltant d'una exposició"

- Roser Enrich (MHS), "*Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny.* Exposició al MHS" .

En el darrer trimestre s'ha començat a treballar i preparar el següent número de la revista, el dossier monogràfic de la qual tractarà el tema de la història del teatre a Sabadell. Aquest nou número 35 també comptarà amb aportacions de recerques, notes i ressenyes per part de l'equip tècnic del MHS.

- Memòria històrica

Sabadell 1974: recopilació de testimonis orals i documentals

Arrel de la preparació i recerca a l'entorn de l'exposició commeorativa *Sabadell 1974: en lluita per les llibertats*, el MHS ha realitzat un seguit d'entrevistes a testimonis d'aquells fets que han estat degudament enregistrades en format sonor, i a l'hora a pogut compilar informació sobre diversa documentació inèdita de l'epoca, proporcionada per aquests mateixos testimonis.

En total s'han entrevistat a 12 persones:

- *Ramon Vallbè i Ansesa.*
- *Feliu Crespí i Niubò.*
- *Xavier Vinader i Sànchez.*
- *Josep Maria Benaul i Berenguer.*
- *Lluís Brunet i Berch.*
- *Manel Pagès i Panadès.*
- *Arturo Pousa i Engroñat.*
- *Emili Ferrer Inglés.*
- *Jesús Salvador i Salvador.*
- *Xavier Torruella i Llopart.*
- *Josep Santamans.*
- *Frederic Pareja.*

Es tracta de persones algunes de les quals van ser detingudes per haver-se reunit clandestinament i ser membres de l'Assemblea de Catalunya, i d'altres van viure, de prop i de forma compromesa, moments cabdals de la nostra història recent: la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell l'any 1974, l'assassinat de Carrero Blanco, el procés 1.001 contra els sindicalistes de CCOO, la vaga general del febrer de 1976, l'oposició al consistori tardofranquista de l'alcalde Burrull, etc.

Guerra civil i exili

El MHS ha seguit aprofundint en el coneixement documental i en la recollida de testimonis orals sobre el conflicte de la guerra civil i l'exili i el seu impacte a Sabadell i a la seva gent.

Enguany, i arrel de la col·laboració feta amb la revista *Vallesos. Gent, terra i patrimoni* (núm. 7), la qual ha dedicat el seu dossier temàtic a la commemoració dels "75 anys del final de la Guerra Civil al Vallès", s'han aportat dos treballs de recerca amb els següents títols, els quals han estat publicats:

- "Die Legion Condor in Sabadell", sobre la presència d'aquest cos d'intervenció aèria de la Luftwafe alemanya el febrer de 1939 a Sabadell, poc després de ser ocupada la ciutat per les tropes de Franco.
- "Amb la nena a coll", sobre l'exili forçat de Magda Lladó i Fuster (Sallent, 1912), que va haver de fugir el 10 de gener de 1939 amb la seva filla d'un any, Diana Plans, a França, fins al seu retorn a Espanya, a cavall dels anys 1943-1944.

Aquests articles han estat redactats pel tècnic del MHS, Genís Ribé.

Primer franquisme i immigració

A través de la Sra. Ana Maria Baena ens va arribar el contacte amb una testimoni, la Sra. Dolores Vaca Vaca (Pedra Martínez, Granada, 1951), els avis de la qual havien construït i viscut en una de les coves de Sant Oleguer que actualment formen part de l'Espai de Memòria del Memorial Democràtic.

Del conjunt de les tres coves agrupades i situades més a l'est d'aquest espai, la primera pel cantó oest fou construïda pel seu avi Torcuato Vaca Martínez i la seva àvia Madalena Jiménez Romero quan va venir a Sabadell passada la guerra (probablement any 1944). La cova del costat dret va ser construïda per Francisco Requena González i Juana Romero Rienda (cosina de l'àvia Madalena), també del mateix poble d'origen.

L'avi Torcuato era pagès i després d'uns anys de viure a la cova es va comprar un terreny a Torre-romeu. Durant un temps, a principis dels 1950, mentre es feia la casa d'autoconstrucció a Torre-romeu (terreny comprat a Segimón Homs Pladevall, escriturat l'octubre de 1953 i escripturat finalment l'agost de 1958), tenien les coses a la cova i anaven i venien. A partir del 1951 l'avi Torcuato va treballar en la construcció de les cases de cal Garcia i va ser quan va avisar a la resta de la família perquè vingués a Sabadell, que s'instal·laren a Torre-romeu.

Altres

- Assessorament a dos alumnes de l'IES Escola Industrial per un treball sobre els refugis antiaeris de la Guerra Civil a Sabadell i sobre l'Arsenal i polvorí de l'Aeroport, el 2 d'octubre.
- Assistència del tècnic Genís Ribé a la presentació del documental de TV3 *Xavier Vinader, periodista. Contra la guerra bruta*, a la Filmoteca de Catalunya, Barcelona, 15 d'octubre. Documental dirigit per Àngel Leiro i Xavier Montanyà, sobre la tasca d'investigació del periodista sabadellenc en els anys 1970 i principis dels 1980, en relació al terrorisme d'Estat i la geurra bruta de l'extrema dreta, i en relació al seu exili, empresonament i posterior indult. Documental amb imatges, entre d'altres, procedents de l'AHS i amb aportacions d'altres sabadellencs, com el malaurat Jaume Busqué.

Programa de difusió

Objectius

Els primers dos objectius són de caràcter general i en certa mesura engloben la resta d'objectius que concreten finalitats més específiques.

1. Que el museu esdevingui un equipament àmpliament conegut i valorat per la societat
2. Que el museu formi part dels hàbits culturals del major nombre possible de ciutadans

Objectius específics:

3. Planificar, gestionar i dissenyar exposicions de producció pròpia amb peces de les col·leccions del MHS per mostrar la història de la ciutat en les diverses èpoques i la recerca que se'n fa.
4. Creació d'activitats entorn a les exposicions temporals o altres esdeveniments, atenent a la diversitat de públics (infantil, familiar, en grup, expert, escolar, gent gran...)
5. Creació d'activitats entorn els espais i edificis patrimonials que configurem el "museu al territori" amb itineraris temàtics i visites guiades.
6. Disseny, coordinació i seguiment de les activitats per grups, especialment de les escolars. A través de visites guiades, visites teatralitzades, itineraris i tallers.
7. Participació en els diversos esdeveniments ciutadans (Aplec de la Salut, Festa Major, Sant Jordi ...) i d'altres que li són propis per la seva naturalesa (Dia Internacional dels Museus, Jornades de Patrimoni...)
8. Coordinació i gestió de les diverses publicacions del museu: catàlegs d'exposicions, articles per la revista Arraona, fulls de sala de les exposicions permanents i temporals, opuscles del museu al territori i altres.
9. Gestió de les eines de comunicació de producció pròpies, pàgina web dels museus i facebook del MHS i elaboració de la informació pels mitjans de comunicació generals (notes de premsa, webs, diptics de les Festes de Nadal...).
10. Col·laboració amb els col·lectius i associacions de la ciutat ja sigui fent activitats conjuntes, col·laborant en les exposicions del MHS o cedint la sala Miquel Carreras per fer-hi activitats lligades als àmbits propis del museu.

Actuacions

<u>Exposicions permanents.</u>

Durant el 2014 s'han realitzat treballs de manteniment, substitució d'elements museogràfics envellits i/o actualitzacions de dades i informacions i difusió de les exposicions permanents i punts patrimonials següents:

Al Museu d'Història l'exposició segueix el fil de la història dels pobladors del territori de Sabadell des dels primers pagesos prehistòrics fins a l'època moderna, i una petita mostra de telers dels segle XIX.

Lloc: sales de la planta baixa i del primer pis.

Els àmbits són els següents:

- *El poblament del territori de Sabadell, de la prehistòria a l'antiguitat tardana*
- *Els primers assentaments i l'expansió pel territori*
- *Una mirada cap a la Mediterrània: els ibers i els romans*
- *Sabadello, el naixement d'una vila (segles XI-XV)*
- *La vila de Sabadell a l'època moderna (segles XVI-XVIII)*
- *Maquinària tèxtil, segles XIX i XX*

Al Vapor Buxeda Vell: *Del vapor a l'electricitat. Un viatge al temps del fum i del soroll de les grans màquines de vapor.*

Als punts patrimonials. Edificis i béns municipals i itineraris al territori:

- Casa Duran
- Campanar de Sant Fèlix
- Torre de l'Aigua
- Pou de glaç de Sant Oleguer
- Molí de Sant Oleguer
- Les esglésies i capelles del rodal: Sant Nicolau, Sant Iscle i Santa Victòria,Sant Vicenç de Jonqueres i Sant Pau de Riusec
- Safareigs municipals del carrer de Fontnova
- Coves de Sant Oleguer
- Les xemeneies
- Itineraris urbans: L'origen de Sabadell, un riu d'històries; Sabadell a l'època moderna; Sabadell al s. XIX; Històries del carrer. Saps que feia la teva besàvia?; Mirades sobre el cementiri; Espais i símbols de poder; Les riudes de 1962, entre d'altres.
- I d'altres edificis privats: El refugi antiaeri i polvorí de l'Aeroport de Sabadell, entre d'altres.

Exposicions temporals

Les exposicions programades per aquest any i per ordre cronològic han estat les que definim a continuació.

Exposicions iniciades l'any 2013

Realitats. Joan Balmes i Benedicto. (Sabadell 1915-2004).
Del 4 de setembre de 2013 a 27 d'abril de 2014

L'objectiu de l'exposició era presentar una mostra de la ingent obra fotogràfica de Joan Balmes Benedicto i, a través d'ella, el Sabadell que va de 1944 a 1964. Joan Balmes treballava per encàrrec i fotografiava tots els grans i petits esdeveniments de la ciutat, comunions, bateigs, actes amb autoritats, festes populars, representacions teatrals, trobades esportives, enderrocs, noves construccions... Es així, que a través de les prop de 83.000 imatges que va fer es pot veure el batec social i cultural de la ciutat.

L'obra de Joan Balmes Benedicto està perfectament documentada, gràcies a l'autor mateix, que era ordenat i curós, i a la feina feta per AHS amb la col·laboració de Martí Balmes, fill del fotògraf. Es així que cada imatge pren molt més valor, ja que un carrer no és sols un carrer, sinó que està identificat i

podem conèixer què celebraven exactament el veïns que hi apareixen. Àdhuc qui eren cadascun d'ells.

L'exposició es va plantejar com un recorregut visual sobre la ciutat i la vida dels seus habitants que es va acompanyar amb el perfil del Joan Balmes i amb objectes dels fons del MHS o d'altres fons, que complementaven la mirada sobre aquest anys.

Com és habitual, l'exposició va anar acompanyada d'un programa de difusió i d'un proposta didàctica per les escoles.

Es van editar 1000 postals amb fotografies de Joan Balmes i els actes de difusió previstos que van ser els següents:

- Visites guiades: durant la Festa Major, dies 7, 8 i 9 de setembre, 15 de desembre de 2013 i 16 de març de 2014.
- Tallers infantils: Vols parar taula? (+de 5 anys) durant la Festa Major.
- Activitat per a grups familiars (AMPA). Com es divertien els teus avis? Amb col·laboració amb el Programa Tàndem Família-Escola.
- Dotzè Concurs de Literatura Ràpida Microcontes, sobre fotografies de Joan Balmes 10 de desembre, a les 10.30 h., a la Biblioteca Vapor Badia.

Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny
Del 5 de setembre a 13 d'abril de 2014

La tintura és un procés important de la Indústria tèxtil. L'abundant i diversificada oferta d'articles dels fabricants locals tenia un pilar fonamental en els tintorers de la ciutat, professionals que en constant diàleg amb els teòrics i els fabricants contribuïren a l'èxit comercial de la múltiple oferta d'articles dissenyats i fabricats a Sabadell.

Dins el fons de mostraris tèxtils del Museu hi ha els mostraris de tintoreria de l'empresa Estruch,que abasten pràcticament tot el s. XX, també hi algunes mostres de Tints Raventós.

L'any 2010 el museu va iniciar la catalogació d'aquests mostraris, per aquesta tasca comptem una altra vegada amb la inestimable col·laboració dels membres de la Comissió de mostraris, que en aquest cas són tres tintorers- Sebastià Serra, Antoni Ribera i Antoni Vázquez.

Amb l'objectiu de difondre els resultats d'aquesta tasca de recerca i documentació que enguany el MHS ha organitzat aquesta exposició.

La mostra es va estructurar en 6 àmbits on es combinaren les explicacions de text amb objectes relacionats directament amb el procés de tintura.

- El color
- Ús del color
- Els colorants naturals i artificials
- Tints i tintorers a Sabadell
- Processos i estris de tintura
- El laboratori del tintorer

Es va editar un full de sala.

Es van programar activitats dominicals els dies 7, 8 i 9 de setembre, amb motiu de la festa major de Sabadell i el dia 20 d'octubre.

Realització de l'activitat *El blau de la planta al teixit,taller de tintura amb anyil natural* impartit per Anna Homs Padrissa, el 2 d'abril a la tarda al MHS.

L'anyil és un colorant natural que no és soluble en aigua. Així, quan la matèria tèxtil es tenyeix amb aquest pigment s'ha de preparar una **tina** en medi alcalí i en presència d'un producte reductor, que el transforma en un derivat groc verdós soluble en aigua i amb afinitat per la fibra. En contacte amb l'aire, la matèria tenyida recupera el color blau del pigment.

En el taller vam aprendre a fer una tina i vam poder tenyir de color blau

Noves exposicions

Catalunya en transició. Sabadell 1974: en lluita per les llibertats
Del 8 de maig al 8 de juny
Lloc: MHS (sales d'exposicions del segon pis)
Comissariat i organització "Catalunya en Transició": Memorial Democràtic / Generalitat de Catalunya
Comissariat i organització "Sabadell 1974: en lluita per les llibertats": Genís Ribé / MHS.
Amb la col·laboració de l'AHS.
Amb el suport de la Diputació de Barcelona.
Amb activitats complementàries

Aquesta exposició es va inaugurar el 8 de maig, amb la presència de Jordi Palou-Loverdos, director del Memorial Democràtic, Quim Carné, regidor de Cultura i president de l'OAMA i Joan Comasòlivas, director del Museu d'Història de Sabadell.

El motiu de la seva producció va ser de caràcter commemoratiu: feia 40 anys que a Sabadell es van esdevenir dos fets rellevants per a la història local de la lluita antifranquista: la detenció de 67 membres de l'Assemblea de Catalunya al col·legi de les mares Escolàpies, el 8 de setembre de 1974, i la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell, al bosc de Togores, el 27 d'octubre del mateix any.

Per commemorar aquest període clau de la nostra història i per fer aflorar la nostra memòria històrica recent, un dels eixos de treball fonamentals del Museu d'Història de Sabadell, es va instal·lar una exposició itinerant molt ben treballada i produïda pel Memorial Democràtic de Catalunya: *Catalunya en transició (1971-1980...)* i es va produir una mostra complementària amb el subtítol: *Sabadell 1974: en lluita per les llibertats*, on es recolliren alguns dels testimonis documentals, fotogràfics i fílmics que ens ha llegat aquesta etapa de lluita antifranquista i de recuperació democràtica, un procés que fou dur, molt dur, i gens planer.

L'exposició de caràcter més general tractava dels moviments socials antifranquistes (amb l'articulació de l'Assemblea de Catalunya al capdavant i la reivindicació de la cultura i la llengua catalanes), a les eleccions parlamentàries de 1980, passant per les eleccions generals del 15 de juny de 1977 i el restabliment de la Generalitat, el recorregut de l'exposició traçava un mapa polític diferenciat al que es constitueix a la resta de l'Estat.

Aquesta mostra proposava una aproximació oberta a la transició de la dictadura a la democràcia i fixava el focus a Catalunya, entre els anys 1971 i 1980. Alhora, volia ser també un homenatge a totes les persones i els grups humans que van donar el millor d'ells mateixos –alguns fins i tot la vida– per facilitar la transició cap a un sistema polític que garantís els drets humans i les llibertats individuals i col·lectives.

L'exposició complementària es va dividir en 6 apartats:

1. L'Assemblea de Catalunya (1971-1977) i la detenció dels 113 a Santa Maria Mitjancera de Barcelona (28 d'octubre de 1973).
2. La detenció dels 67 al col·legi de les Escolàpies de Sabadell (8 de setembre de 1974).
3. La fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell (27 d'octubre de 1974) i la seva activitat.
4. No a la pena de mort: el cas de Salvador Puig Antich.
5. Sabadell en efervescència (1971-1977).
6. La lluita en format cinematogràfic.

Aquesta mostra anava acompanyada d'una selecció de documents que procedien majoritàriament de l'Arxiu Històric de Sabadell, però també de l'Arxiu de Comissions Obreres de Catalunya, del Centre Documental de la Comunicació (UAB) i d'alguns arxius personals (Emili Ferrer, Feliu Crespí...).

També hi havia uns àmbits audiovisuals on s'exhibiren, per una banda un recull fotogràfic amb imatges del fons de l'AHS i d'altres procedències, i per l'altra un aplec de filmacions d'alt interès cinematogràfic i històric, uns reportatges que van ser realitzats per membres del que s'anomenà cinema clandestí, i que ens han deixat testimoni d'uns fets molt significats de la lluita antifranquista: el *1r de maig* a Sant Cugat del Vallès de l'any 1973 (organitzat per CCOO i l'Assemblea de Catalunya), les *manifestacions de l'1 i el 8 de febrer de 1976 a Barcelona* (per reclamar l'amnistia i les llibertats nacionals), la *vaga general de Sabadell* del febrer de 1976 (assemblees al pavelló d'esports i a les pistes d'atletisme, dies 25 i 26), el pas de la *Marxa de la Llibertat* per Sabadell, reclamant l'Estatut (agost de 1976) i la celebració del *Festival dels Pobles d'Espanya* a l'estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell el 20 de juny de 1976. Algunes d'aquestes filmacions és la primera vegada que es presentaven a Sabadell i van ser cedides per la Filmoteca de Catalunya.

Finalment també s'hi exposaren alguns objectes simbòlics, en aquest cas cedits per Manel Pagès i Xavier Vinader.

L'exposició va comptar amb la col·laboració i les aportacions de diversos testimonis d'aquella època: Isabel Argany Comas, Josep Maria Benaul Berenguer, Lluís Brunet Berch, Feliu Crespí Niubò, Esteve Deu Baigual, Emili Ferrer Inglés, Manel Pagès Panadès, Frederic Pareja Gabarró, Arturo Pousa Engroñat, Jesús Salvador Salvador, Josep Santamans Portabella, Jordi Serrano Blanquer, Xavier Torruella Llompart, Ramon Vallbé Ansesa i Xavier Vinader Sànchez.

A l'entorn de l'exposició es va organitzar, el 28 de maig, la taula rodona "Sabadell 1974, ara fa 40 anys: els fets, els testimonis, la lluita i la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell", moderada per l'historiador Jordi Serrano i amb la participació de diversos testimonis de l'època: Manel Pagès,

Lluís Brunet Feliu Crespí, Ramon Vallbé, Josep M. Benaul, Xavier Torruella i Xavier Vinader. El dia 1 de juny s'hi va programar una visita guiada.

Història desenterrada. Troballes arqueològics a Sant Pau de Riu-sec.
Del 16 de maig al 16 de juny
Lloc: MHS (sala d'exposicions del vestíbul)
Comissariat i organització: Genís Ribé / MHS
Amb la col·laboració de: Generalitat de Catalunya (Departament de Cultura), Arrago SL i UAB.
Amb el suport de la Diputació de Barcelona.
Amb l'edició d'un full de sala (text de Jordi Roig Buxó, Arrago SL i Universidad del País Vasco)
Amb activitats complementàries

Exposició produïda amb motiu de la celebració del Dia Internacional dels Museus. S'exhibiren una selecció acurada d'alguns dels materials arqueològics més rellevants que s'han recuperat en les darreres intervencions arqueològiques que s'han fet en el paratge patrimonial de Sant Pau de Riu-sec.

Com a peces destacables es van mostrar, entre altres, les restes d'una arada romana de l'època republicana (segles I aC- II dC), una guardiola i també dues armes –una espasa curta/coltell i un punyal- de l'època medieval templera (segle XIII). Aquestes peces són uns exemplars força excepcionals i en algun cas únics al territori català. L'exposició es va complementar amb algunes fotografies dels treballs arqueològics.

Les intervencions arqueològiques realitzades de forma discontínua en el conjunt de Sant Pau de Riu-sec, al llarg dels darrers 35 anys, han permès excavar parcialment un extens i potent jaciment de prop d'una hectàrea, amb importants restes arqueològiques i una seqüència evolutiva de més de 2.000 anys d'història de forma quasi ininterrompuda, amb ocupacions que van des d'època romana republicana fins a l'actualitat.
Pel que fa al jaciment arqueològic s'hi documenta, en primer lloc, un assentament d'època romana republicana (s. I aC), amb una gran edificació ben definida amb diverses estances delimitades per murs de pedra i argila i amb potents nivells d'incendi i d'enderroc, que han proporcionat material arqueològic rellevant de ferro i fusta carbonitzada, totalment segellat. En segon lloc, es documenta part d'una vil·la romana imperial (s. I-II dC) amb construccions fetes de murs de pedra i morter i paviments d'*opus signinum*. Posteriorment, i lleugerament desplaçat de les estructures romanes precedents, s'hi emplaça un assentament d'època carolíngia amb sitges i una necròpolis associada de tombes antropomorfes (s. IX-X). La continuïtat del jaciment medieval està representada per l'església romànica i parròquia de Sant Pau de Riu-sec, del s. XI. Relacionada amb aquesta, hem pogut excavar part de la seva extensa necròpolis medieval i moderna, amb prop dels dos centenars de sepultures, cosa que ofereix una complexa seqüència i una evolució des del s. XI al s. XIX. Així mateix, s'ha excavat un elevat nombre de sitges de la sagrera eclesiàstica, amb un quantiós i rellevant registre arqueològic, del qual destaca el material ceràmic medieval i el material de bronze i numismàtic. D'altra banda, també ha estat possible excavar algunes construccions emplaçades a l'entorn de l'església, que corresponen al període de domini i possessió de Riu-sec per l'Orde del Temple, entre mitjan s. XII i inici del s. XIV.

A l'entorn de l'exposició es van programar una visita guiada, el dia 1 de juny, i la conferència "*El jaciment arqueològic de Sant Pau de Riu-sec*: *dels romans als templers medievals*", el dia 4 de juny, que va anar a càrrec de Jordi Roig, arqueòleg director de les intervencions arqueològiques en aquest jaciment.

Diccionari dels teixits fets a Sabadell.
De l'1 de setembre de 2014 al 31 de maig del 2015
Lloc: MHS (sala d'exposicions temporals)
Comissariat i organització: Orsini Sotorra Sanmartí, Josep Armesto Beneyto, Frederic Gutés Pujadas (Comissió de teòrics del museu), Roser Enrich Gregori (MHS)
Amb la col·laboració de David Gonzalez (AHS), MAS, Emili Grau Vallribera
Amb el suport de la Diputació de Barcelona
Amb activitats complementàries

La fabricació de teixits de llana de qualitat ha estat l'activitat econòmica principal de Sabadell durant més de 150 anys. En aquesta exposició es mostra la riquesa i diversitat de teixits fets a la ciutat, els seus noms i les característiques que els defineixen. L'èxit dels teixits fabricats a la ciutat va fer possible que Sabadell esdevingués el primer centre tèxtil llaner d'Espanya i un dels nuclis on es desenvolupà i consolidà ràpidament la revolució industrial a Catalunya.

Per començar, la mostra introdueix el visitant al teixit i al seu principal creador, el teòric, i a la teoria de teixits que és la disciplina que domina el teòric i li permet dissenyar i construir els teixits.

Seguidament i en un lloc destacat de l'exposició hi ha "El Diccionari tèxtil llaner", compendi realitzat amb mostres reals de tots els articles fabricats a Sabadell que són presents a la col·lecció de Mostraris de teixits del MHS. Aquest diccionari ha estat realitzat per la comissió de mostraris del MHS, que des de l'any 2004 col·laboren en la documentació i catalogació del fons de mostraris del museu.

Acompanyant el Diccionari, es presenten tot un seguit de teixits fabricats a Sabadell agrupats en funció de la peça de vestir a la que estan destinats i distribuïts per temporades: hivern, migtemps i estiu. Al centre de la sala es presenta la transformació de la matèria tèxtil des de la llana bruta fins els acabats. Acompanyant el procés, s'exposen un ordidor i un teler fets a escala.
L'exposició es clou amb un audiovisual que mostra tot el procés tèxtil llaner.
A l'entorn d'aquesta exposició s'han realitzat visites guiades dominicals a càrrec dels membres de la comissió de mostraris i demostracions del funcionament del teler a escala a càrrec del senyor Emili Grau, autor del teler i l'ordidor.

Sabadell 1714. Les catorze cartes del Duc de Berwick i Llíria.
De l'1 de setembre de 2014 al 12 d'abril del 2015
Lloc: MHS (sala d'exposicions del vestíbul)
Comissariat i organització: Genís Ribé / MHS
Amb la col·laboració de l'AHS, Francesc Riart, Fundació Bosch i Cardellach i Pere Julià.
Amb el suport de la Diputació de Barcelona
Amb full de sala (text de Genís Ribé i Monge, MHS)
Amb activitats complementàries

Aquesta exposició es va inaugurar en el marc de la celebració de la Festa Major de Sabadell i es va produir en el marc de la commemoració del Tricentenari de la Guerra de Successió espanyola a Catalunya. S'hi exposaren, de forma central, les 14 cartes escrites per James Fitz-James Stuart, duc de Berwick i Llíria, i adreçades als Consellers de la Vila de Sabadell entre els dies 21 de juliol del 1713 i el 7 d'octubre de 1714. Berwick va ser el cap militar de les tropes borbòniques que va assetjar i ocupar finalment la ciutat de Barcelona l'11 de setembre d'aquell any, i aquestes cartes, un veritable tresor documental, es conserven a l'Arxiu Històric de Sabadell. L'exposició també es va integrar en el cicle d'exposicions promogut per la Diputació de Barcelona sota l'epígraf "Què ens queda de 1714?", una inciativa que va aglutinar un total de 23 Museus adherits a la Xarxa de Museus Locals de Barcelona. Aquest projecte en xarxa va tenir la seva difusió a través del web http://www.diba.cat/web/exposicio-1714 i a la xarxa mitjançant l'etiqueta #museuslocals1714.

La ciutat de Barcelona va estar assetjada des de l'estiu de 1713 per un immens i poderós exèrcit de les Corones de Castella i França, que al juliol de 1714 i sota comandament del duc de Berwick arribava als 39.000 soldats borbònics més uns altres 50.000 desplegats arreu de Catalunya per lluitar contra la resistència de fusellers de muntanya i miquelets. Aquesta situació va afectar de ple la vila de Sabadell, que es trobava a mercè dels exèrcits ocupants, alhora que amb partides de soldats catalans que recorrien la comarca i instaven a que els sabadellencs els hi donessin ajut.

A nivell local, aquesta correspondència permeté mostrar com els consellers de Sabadell passaren d'un austriacisme militant durant tota la guerra a una actitud de col·laboracionisme en els moments finals d'aquesta. A nivell nacional, aquesta documentació va permetre mostrar explícitament com el comandant en cap dels exèrcits borbònics amenaçava els pobles que no es sotmetessin a l'autoritat de Felip V amb castigar-los amb l'últim rigor, saquejant-los i cremant-los.

A la mostra també s'hi exposà una ordre del mateix duc de Berwick enviada a tots els pobles i viles del Principat de Catalunya perquè els resistents catalans abandonessin les armes, amb data del 17 de setembre, document que es conserva a l'Arxiu Històric de Sabadell.

A més l'exposició va incloure l'exhibició d'altres objectes i documents: una indiana del fons del MHS de principis del segle XVIII, uns romanços editats durant la Guerra a Barcelona i que procedeixen del llegat Pau Vila de la Fundació Bosch i Cardellach, una mostra de llibres, gravats i mapes que fan referència a la biografia del duc de Berwick i a diversos fets de l'època, tots procedents de la col·lecció privada de Pere Julià i Colomina, així com també una tria de llibres de finals del segle XVII i del primer terç del segle XVIII procedents del fons de la Biblioteca Antiquària de l'Arxiu Històric de Sabadell. Finalment, l'exposició comptà amb el complement gràfic d'unes il·lustracions de soldats i combatents dels dos exèrcits, realitzades i cedides pel prestigiós il·lustrador català Francesc Riart.

Ha estat la primera vegada que s'han donat a conèixer aquestes cartes al públic en general i a partir de la seva presentació i difusió (es van penjar la seva

reproducció i transcripció al web dels Museus), van esdevenir tema de gran interès per als experts i la historiografia catalanes.

A l'entorn d'aquesta mostra es van programar diverses activitats dominicals, conferències i presentacions:

- El rotlletó. Danses del 1714. *19 d'octubre, a la plaça Dr. Robert. En col·laboració amb l'Esbart Sabadell Dansaire. El Rotlletó és un ball rodó, la forma de dansa més antiga i generalitzada a tot arreu. Se'n coneixen un gran nombre de variants coreogràfiques. L'activitat va consistir en ensenyar al públic familiar a practicar danses que es ballaven a Catalunya el segle XVIII: el Contrapàs Xinxina del Pallars, la Bolangera de Bagà, la Gallarda del Pou de Cornellà del Llobregat, el Ball de Bastons de Malpàs i, el Ball de Gitanes del Vallès Occidental. Amb l'acompanyament musical de La Corranda.*
- *Conferència* "Berwick 1714: Game Over", *6 de novembre, al Museu d'Història, a càrrec de Francesc Xavier Hernàndez Cardona, catedràtic de Didàctica de les Ciències Socials de la UB. Un dels màxims especialistes en història militar de Catalunya, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona, exposarà el context general del conflicte armat de la Guerra de Successió i un breu retrat del duc de Berwick, el protagonista de la mostra del MHS. Recentment ha escrit el llibre* 1714. El setge de Barcelona, *il·lustrat per Guillem H. Pongiluppi i editat per Angle editorial, i* Soldats, guerrers i combatents dels Països Catalans, *conjuntament amb Francesc Riart, editat per Rafael Dalmau.*
- Recreació històrica "Els Regiments de la Ciutat de Barcelona i de Sant Narcís de Girona", 23 de novembre, al Museu d'Història i carrers del centre històric. En col·laboració amb l'Associació de Recreació Històrica Regiments de Barcelona i Associació Cultural Gironina de Recreació Històrica - Miquelets de Girona. Una activitat programada per tal de traslladar al públic l'experiència del soldat català al segle XVIII, d'una manera divulgativa i pedagògica, i s'aborden qüestions històriques no solament de disciplina militar sinó també de la religió, la política, la cultura i la societat del 1714, gràcies a l'ajut de l'arqueologia experimental i la història documental. Durant la recreació, els membres de les associacions van desfilar i realitzar explicacions de la història dels regiments i la seva uniformitat, la vida de campament (elaboració de cartutxos, jocs de taula, caixa de reclutes, sessions d'instrucció militar), demostracions de combat reglat, jura de bandera, canvis de guàrdia, etc.
- Presentació de la revista *Arraona*, núm. 34, que conté el dossier monogràfic "A l'entorn del 1714: Sabadell / Barcelona / Catalunya", 17 de desembre, al Museu d'Història. Presentació a càrrec de Josep Abad i Sentís, historiador i coordinador del dossier, i conferència a càrrec d'Antoni Simón i Tarrés, Catedràtic d'Història Moderna de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aparells elèctrics de l'ABB.

Set aparells elèctrics del fons del MHS, estan exposats de manera permanent al recinte de la Fira Sabadell, que anteriorment havia estat la seu de l'empresa de fabricació de motorsd i aparells elèctrics La Electricidad S.A i més endavant ABB motores. Per aquest efecte s'ha signat un conveni de cessió en comodat

entre l'OAMA i el departament de PROMOCIÓ ECONÒMICA de l'Ajuntament.

Exposicions de producció pròpia cedides a altres

Amb data de 29 d'octubre el MHS va cedir a la Biblioteca de Ponent (Biblioteques Municipals de Sabadell / Diputació de Barcelona) els plafons i alguns materials complementaris de les dues exposicions següents del cicle *Sabadell i els seus barris*:

- *Can Rull i la Serra d'en Camaró, Creixement(s) a ponent* (produïda pel MHS l'any 2011).
- *De l'espai rural a la ciutat: La Concòrdia, Can Llong, Castellarnau* (produïda pel MHS l'any 2009).

La mostra sobre *Can Rull...* va ser instal·lada a la Biblioteca entre el 10 de novembre i el 5 de desembre. La de *La Concòrdia..* es muntarà entre el 7 i 31 de gener de 2015.

Col·laboracions especials en exposicions d'altri

L'aplec de la Salut en els fons de la Fundació Bosch i Cardellach
Del 24 d'abril al 30 de setembre
Lloc: Fundació Bsoch i Cardellach
Comissariat i organització. Maria Marín / Fundació Bosch i Cardellach
Amb la col·laboració de MHS, MAS, AHS, Museu del Gas-Fundació Gas Natural, Museu de Paleontologia-Institut de Paleontologia Miquel Crusafont i Fundació Santuari de la Mare de Déu de la Salut

Aquesta exposició va prendre com a referència una de les festivitats més antigues i populars de la nostra ciutat, l'Aplec de la Salut. La tradició i el tarannà d'aquesta festivitat va fer que l'exposició recollís aportacions d'altres institucions sabadellenques que com la Fundació vetllen per la preservació del nostre patrimoni, les quals van cedir elements dels seus fons relacionats amb la serra de la Salut, els quals permetien establir que aquest espai ha estat punt de convivència humana des de molt antic. L'Aplec de la Salut és la festa de la primavera, de l'arribada del bon temps.

Els antecedents d'aquesta mostra es troben en l'exposició que va organitzar l'any 1997 el MHS amb motiu del 300 aniversari de la primera constància documental sobre la celebració de l'Aplec de la Salut: *300 anys de l'Aplec de la Salut (1697-1997)*. Es va muntar al Casal Pere Quart durant el mes de maig i vista la recerca d'informació, el material documental i el ric guió expositiu produït, la Fundació va fer servir part dels àmbits i recursos, posant en valor el material museogràfic de la mostra.

Per aquest motiu el MHS va cedir tots els textos de l'exposició del 300 aniversari, un conjunt de 25 fotografies i alguns objectes arqueològics procedents de la vil·la romana de la Salut i una gàbia d'aviar coloms del fons.

La mostra es va dividir en els següents àmbits:

1. Presentació
2. Segles XVII-XVIII-XIX
3. Segle XX
4. Taules i documents originals
5. Objectes

Activitats de dinamització

A més de les activitats de dinamització (visites guiades, itineraris, activitats familiars...) que el MHS realitza cada tercer diumenge de mes, es portan a terme les següents activitats:

- Sant Jordi (23 d'abril)

Un any més, s'aprofità la diada de Sant Jordi per fer difusió de les publicacions editades pels museus municipals, oferint-les en venda i amb descompte a la parada de l'Ajuntament de Sabadell al mercat municipal.

- Dia Internacional dels Museus (18 de maig) – Nit dels museus

En el marc del Dia Internacional dels Museus (18 de maig), els museus de Catalunya participen en una activitat comuna: Descobreix una joia del museu!, que compta amb el suport de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de municipis de la Diputació de Barcelona.

Per tercer any consecutiu els espais museístics de Sabadell es van unir per celebrar conjuntament el dia Internacional dels Museus. Així, el Museu d'Història i el d'Art de Sabadell, el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa i l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859 van fer una convocatòria conjunta per celebrar el Dia i la Nit del Museus i d'aquesta manera assolir més difusió entre els ciutadans. La jornada comptà amb la col·laboració de l'Estruch, Fàbrica de creació de les arts en viu i de Escola Illa.

Cada museu va exposa la seva joia, i a més, durant el cap de setmana del 16 al 18 de maig, es van fer una sèrie d'activitats gratuïtes. Contes al voltant de les joies, pels més petits i espectacles diversos la nit del dissabte. Tanmateix, els nens podien participar en *La gimcana de les joies* i entrar en el sorteig d'un dels cinc lots de premis.

En concret al MHS s'hi presentava l'exposició *Història desenterrada. Troballes arqueològics a Sant Pau de Riu-sec* A la mostra s'hi ensenyaven les troballes arqueològiques de les darrera excavacions, entre elles una guardiola medieval i diverses monedes a més de molts d'altres materials. Lligat amb aquesta mostra es van fer l'activitat *Encunyem una moneda* . La nit del dissabte a la sala Miquel Carreras va actuar l'Orfeó de Sabadell.

El dia 22 de maig a les 18h en un acte a l'auditori de la l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859, es van donar els premis als guanyadors de les gimcanes de les joies, en un acte presentat pel actor sabadellencs Marc Solé Fité i que comptà amb l'actuació de nois i noies de les corals Enllaç i Noesis.

- Aplec de la Salut

Com ja és habitual, es van programar visites guiades i itineraris relacionats amb l'aplec i el santuari de la Salut (visites a Sant Iscle i Santa Victòria i visites a la Torre de l'Aigua)

- *Festa Major*

Com és habitual per la Festa Major el MHS oferí un ampli programa de visites guiades, itineraris i tallers pel propi museu i pels punts patrimonials de la ciutat.

- *Jornades Europees de Patrimoni (darrer cap de setmana de setembre)*

Diumenge, 28 de setembre de 2014. El MHS oferí una visita a *La Electricidad, SA*, empresa pionera en la producció de maquinària elèctrica. La visita guiada anà a càrrec d'Arca Temàtica. A més de la visita a l'edifici es pogueren veure 7 dels 9 aparells elèctrics donats per l'empresa ABB al MHS i cedits en diposit a fira Sabadell situada a l'antic edifici de l'ABB.

- El Museu d'Història acollí el *XII Cicle de Concerts de música de cambra* al museu
  Dates: 11 i 25 de febrer, 11 i 25 de març i 3 de juny
  Comissariat: l'Escola de Música i Conservatori Municipal de Grau Mitjà de Sabadell
  Lloc: auditori del MHS
  Coordinació: MMS i l'Escola de Música i Conservatori Municipal de Grau Mitjà de Sabadell

Finalment, es continuà l'habitual cicle de *conferències* que cada any organitzen els *Amics de l'Art Romànic de Sabadell,* entitat amb seu al MHS

Publicacions

L'any 2014 la política de publicacions es va centrar en l'edició i presentació del catàleg de l'exposició *Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1915-2004). Un fotoreporter social del primer franquisme* (2013-2014), en la presentació del quadern de patrimoni núm. 12 *De la Electricidad, SA a l'ABB,* en l'edició de la revista *Arraona* núm. 34, conjuntament amb l'AHS i el MAS, i en l'autoedició de materials de difusió de mà (fulls de sala, díptics, tríptics...) per a cadascuna de les exposicions temporals programades i reedicions parcials, en format fotocòpia, dels opuscles de patrimoni i d'itineraris dels quals es va esgotant l'estoc.

Col·laboracions amb d'altres departaments i entitats.

Es destaquen les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com també amb entitats locals o supralocals per al desenvolupament dels diferents programes dels museus.

- Amb *d'altres departaments* de l'Ajuntament de Sabadell:

  - Participació en el *Programa Ciutat i Escola* del Departament d'Educació

    Es continuà participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, així com en la participació en la difusió de les activitats per escolars en la revista i en la pagina web. Tanmateix es col·laborarà en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, assistent a cada una de les activitats fetes al llarg del curs.

- Participació a la Taula de patrimoni de la regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell

  L'equip tècnic del MHS ha elaborat informes i avaluat treballs i projectes relacionats amb les intervencions que s'efectuen sobre el patrimoni arqueològic i històric arquitectònic de la ciutat, així com també ha dut a terme tasques de seguiment i supervisió dels estudis que es desenvolupen en el marc de la gestió del PEPPS i del PEIPU.

- Espais del Museu d'Història. Regidoria de Cultura

  Durant l'any 2014, el pati del museu s'ha utilitzat a la Festa Major per portar-hi a terme el "pati de contes" i la Sala d'Actes per Sant Jordi per realitzar lectures públiques.

- Entitats locals i supralocals

  - *Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.*

    El MHS participà un any més a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona (Oficina de Patrimoni), creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus locals, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

  - *Arxiu-Museu de la Parròquia de la Puríssima Concepció de Sabadell*

    Amb motiu de l'elaboració d'un calendari monogràfic sobre la història i el patrimoni de l'església de Sant Pau de Riu-sec, els membres d'aquesta entitat es van posar en contacte amb el MHS per tal de fer un reportatge fotogràfic de l'edifici. Algunes de les imatges realitzades han format part del calendari 2015 editat a finals d'any. També es van mantenir converses sobre una exposició commemorativa amb el títol de *Sant Pau de Riu-sec i els seus 2.000 anys d'evolució històrica: de la vil·la romana a la granja templera medieval*, la qual es va inaugurar el 8 de desembre, i la qual va ser comissariada per Jordi Roig (Arrago SL). L'equip tècnic del MHS va fer una visita a l'exposició el 18 de desembre.

  - *Col·laboracions diverses*

    Durant l'any es continuaren les tasques per a una major vinculació del Museu d'Història de Sabadell amb l'entorn institucional, patrimonial, acadèmic, cultural i museístic de la ciutat i forà.

<u>Programa pedagògic.</u>

L'any 2014 que inclou una part del curs 2013-2014 i del 2014-2015 ha estat de consolidació del canvis fets en cursos anteriors. Tanmateix, s'ha seguit fent un seguiment sistemàtic tant del funcionament de les activitats, com del procés de gestió de les mateixes. L'objectiu és detectar tots els aspectes que siguin millorables per insignificants que semblin, i així anar millorantla dinàmica i el contingut de les visites i el servei a les escoles.

Tots els grups que fan activitats del MHS omplen una enquesta valorativa en què se'ls demana que puntuïn l'activitat i que en diguin el que més i el que menys els ha

agradat. Una de les demandes més freqüents i persistents any rere any, per part dels professors que visiten el museu és la de disposar de més materials didàctics per preparar les visites. Aquests materials són especialment necessaris per les activitats que es fan en llengües estrangeres.

Millorar i ampliar els materials pedagògics és una feina de llarg recorregut en la que el museu ha treballar de manera continuada.

Novetats del curs 2014-2015

Pel que fa al disseny de ***noves activitats didàctiques*** es dissenyaren dues noves activitats *Iaia. Memòria històrica i Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1915-2004.*

Iaia. Memòria històrica. És una activitat en format teatre adreçada al públic adolescent Des de fa temps des del MHS s'era conscient que el públic que menys visita els museus és el públic adolescent i una manera d'atraure'l és fent servir llenguatges més actuals i amb activitats en les quals es puguin identificar.

L'obra tracta d'una àvia de 95 anys, la qual des de la residència on es troba, reviu la seva vida tot transportant-nos als episodis més significatius de la història recent del nostre país: la República, la Guerra Civil, la Dictadura, la Transició... L'obra combina les vicissituds de la vida personal amb l'esdevenir col·lectiu. Un cop acabada la representació, l'actriu i autora de l'obra –Alba Valldaura– estableix un diàleg amb els nois i noies sobre el que acaben de veure, què en pensen, com s'ha gestat l'obra...

Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1940-1965. L'activitat s'ofertà a través del Programa Tàndem família-Escola del Servei d'Educació Començava amb una visita guiada a l'exposició del museu i veien com eren des d'un punt de vista temàtic, tècnic i estètic les fotografies d'aquells anys tot considerant les diferències amb les fotografies que fem actualment. A continuació cada infant mostrava a la resta del grup una fotografia d'aquells anys de la seva pròpia família, tot explicant que s'hi veia, en motiu de què es va fer la foto, qui hi sortia, qui en va ser el fotògraf, de quin any era,... i quin familiar li havia donat aquesta informació. Es tracta en definitiva de posar en valor el patrimoni fotogràfic que es té a les cases i alhora fer una activitat entre generacions.

Tàndem Escola i Família

El MHS ha participat activament en el programa Tàndem Família Escola que té per objectiu reforçar la tasca educadora de les famílies.

En aquest sentit, la nova activitat didàctica de l'exposició *Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1915-2004,* es va dissenyar pensat en que fos una activitat per famílies, en la que cada membre hi té un paper determinat el que provoca la relació cooperativa entre generacions.

Al llarg del curs es van dur a terme 9 sessions

Col·laboració amb l'Escola Xalest

El MHS ha col·laborat amb aquest centre d'educació especial en el nivell d'educació secundària obligatòria modificada proporcionant-li el guió transcrit de l'audiovisual del punt museístic del Vapor Buxeda Vell i n'està gestionant la seva subtitulació, en col·laboració amb altres departaments municipals.

Dades d'assistència

ANY	INDIVIDUALS	EN GRUP		TOTAL
2014	Visitants	Núm. grups	Visitants	
gener	580	*32*	758	1338
febrer	670	*56*	1378	2048
març	647	*47*	1240	1887
abril	880	*63*	1545	2425
maig	1853	*78*	2041	3894
juny	581	*46*	1108	1689
juliol	283	*9*	231	514
agost	113	*0*	0	113
setembre	7834	*4*	112	7946
octubre	704	*22*	509	1213
novembre	1074	*17*	391	1465
desembre	623	*22*	618	1241
TOTAL	15842	*396*	9931	**25773**